

CENA: 3,50 zł

ISSN 1508-7697

kurier rolniczy

NR 1 / 2025

A może jajko eko? str. 17

KGW „Babeczki z rodzinami” str. 32

Agrotechnika uprawy łubinu żółtego,
wąskolistnego i białego str. 12

Polska Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej
str. 22

WWW.OODR.PL

FACEBOOK/OODRŁOSIÓW

KURS OPERATORÓW KOMBAJNÓW ZBOŻOWYCH

ORGANIZOWANY PRZEZ OPOLSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO

**TEORIA
+
PRAKTYKA**

550 zł

ZADZWOŃ I DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ
tel. 77 44 37 151

OPOLSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
UL. GŁÓWNA 1
49-330 ŁOSIÓW
TEL. 77 44 37 111

www.oodr.pl

OPOLSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO

POWIATOWE ZESPOŁY
DORADZTWA ROLNICZEGO

BRZEG

ul. Główna 1 (OODR)
49-330 Łosiów
tel. 77 44 37 104

GŁUBCZYCE

ul. Powstańców 4
48-100 Głubczyce
tel. 77 485 27 50

KĘDZIERZYN-KOŹLE

ul. Kozielska 14a
47-224 Kędzierzyn-Koźle
tel. 77 483 50 49

KLUCZBORK

ul. Żeromskiego 3B/12
46-200 Kluczbork
tel. 77 414 23 01

KRAPKOWICE

ul. Kilińskiego 1
47-303 Krapkowice
tel. 77 466 19 60

NAMYSŁÓW

ul. Dubois 3 (UMiG)
46-100 Namysłów
tel. 77 410 24 25

NYSZA

ul. Marcinkowskiego 1
48-300 Nysza
tel. 77 433 11 27

OLESNO

ul. Dworcowa 1a
46-300 Olesno
tel. 34 358 40 31

OPOLE

ul. Wrocławska 107
45-837 Opole
tel. 77 457 56 50

PRUDNIK

Plac Szarych Szeregów
48-200 Prudnik
tel. 77 436 93 70

STRZELCE OPOLSKIE

ul. Gogolińska 2a
47-100 Strzelce Opolskie
tel. 77 461 89 18

SPIS TREŚCI

PRODUKCJA ROŚLINNA	ROLNICTWO WĘGLOWE.....	6
	UPRAWA KUKURYDZY KISZONKOWEJ.....	9
	KUKURYDZA - PODSUMOWANIE SEZONU 2024.....	10
	ZRÓWNOWAŻONE ROLNICTWO PRZYSZŁOŚCI.....	11
	AGROTECHNIKA UPRAWY ŁUBINU ŻÓŁTEGO, WĄSKOLISTNEGO I BIAŁEGO.....	12
	KĄCIK METEOROLOGICZNY.....	13
	PRAWIDŁOWE WYKONYWANIE ZABIEGÓW OCHRONY ROŚLIN.....	14
	FUMIGANTY.....	15
	BIURO OGŁOSZEŃ.....	16
PRODUKCJA ZWIERZĘCA	WARUNKI EKOLOGICZNEGO CHOWU KUR NIEŚNYCH.....	17
	PORADNIK PASIECZNY.....	20
AGROINFO	POLSKA PREZYDENCJA W UNII: 7 X BEZPIECZEŃSTWO.....	22
	POLSKA PREZYDENCJA W RADZIE UE BEZPIECZNE I KONKURENCYJNE ROLNICTWO.....	23
	POLSCY ROLNICY NA 20-LECIE WEJŚCIA POLSKI DO UE.....	25
	SEMINARIUM POLSKIEJ AKADEMII NAUK W OODR.....	26
AGROTURYSTYKA	KONIE, RELAKS I WIEJSKIE ATRAKCJE W „STAJNI BORYCZ”.....	28
ZAGRODY EDUKACYJNE	RANCZO STARE KUCOBY.....	30
KGW	KGW „BABECZKI Z RODZYNKAMI” I ORZESZKI.....	32
DOM I OGRÓD	SIŁA JEST KOBIETĄ.....	34
	SMAK HORTITERAPII - KWIATY JADALNE.....	35
	ZABEZPIECZMY ZWIERZĘTA DOMOWE W GOSPODARSTWACH PRZED ZIMĄ.....	36
	ORZECHY NA SŁODKO I WYTRAWNIE.....	37
INSTYTUCJE	EKOSCHEMAT DOBROSTAN ZWIERZĄT.....	38
	NOWA POMOC DLA ROLNIKÓW POSZKODOWANYCH W POWODZI.....	38
	NABÓR DLA ORGANIZACJI I GRUP PRODUCENTÓW.....	39
	NOWE REGUŁY USTALANIA ZBIEGU ŚWIADCZEŃ Z RENTĄ RODZINNĄ.....	40
	DZIAŁY SPECJALNE, TERMIN SKŁADANIA DEKLARACJI.....	41
	ZASADY ZGŁASZANIA WYPADKÓW DO KRUS.....	42
EKONOMIKA	STOPY PROCENTOWE KREDYTÓW PREFERENCYJNYCH.....	44
	„PŁATNOŚCI BEZPOŚREDNIE”.....	45
	PORADY PRAWNE: SZKODY ŁOWIECKIE.....	46

WYDAWCA:

Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego, 49-330 Łosiów, ul. Główna 1
tel.: 77/ 44 37 111, 44 37 142

fax: 77/ 44 37 110

www.oodr.pl

REDAKCJA:

dr Mariusz Drożdż, Bożena Chruszczewska, Joanna Moch,
Martyna Augustyniak

e-mail: inte@oodr.pl

Skład: OODR Łosiów. Druk: TOP DRUK Spółka z o. o., sp.k., Łomża,
Nakład: 1403 egz.

Zdjęcie na okładce: Adobe Stock

Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń i artykułów sponsorowanych.
Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów i przetwarzania materiałów prasowych.

BADANIE OPRYSKIWACZY

STACJA KONTROLI OPRYSKIWACZY
OPOLSKIEGO OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO

KONTROLA
KALIBRACJA
ATESTACJA

ZADZWOŃ I DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ
tel. 77 44 37 151

Państwowa Inspekcja
Ochrony Roślin i Nasiennictwa

OPOLSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

UL. GŁÓWNA 1
49-330 ŁOSIÓW
TEL. 77 44 37 111

Szanowni Czytelnicy

Rozpoczęliśmy nowy rok, który niesie ze sobą nowe wyzwania i szanse dla polskiego rolnictwa. 1 stycznia 2025 r. Polska obejmuje prezydencję w Radzie Unii Europejskiej – to wyjątkowa okazja, by w centrum uwagi europejskich decydentów znalazły się sprawy polskiej wsi. Prezydencja pozwala na współtworzenie kluczowych polityk rolnych oraz na wspólne działania na rzecz zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i wsparcia rolników. Na łamach Kuriera Rolniczego będziemy Państwa informować o wszystkich ważnych inicjatywach i możliwościach, które pojawią się w tym czasie.

Zima to dla rolników czas wytchnienia od intensywnych prac polowych, ale również doskonały moment na rozwój i poszerzanie wiedzy podczas szkoleń i kursów w naszym Ośrodku. Dlatego gorąco zachęcam, by skorzystać z oferty szkoleń i wydarzeń przygotowanych przez Opolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Szczegółowe informacje na temat dostępnych kursów i szkoleń pu-

blikowane są na stronie internetowej www.oodr.pl oraz na profilu Ośrodka na portalu społecznościowym Facebook.

Z nowym rokiem rozpoczynamy także cykl artykułów poświęcony Kołom Gospodyń Wiejskich. KGW to niezwykle istotna część życia polskiej wsi – ich działalność integruje społeczności, pielęgnuje tradycję i kulturę ludową, a także wspiera rozwój lokalnych inicjatyw. Dzięki ich pracy wieś zyskuje nowe możliwości rozwoju, a mieszkańcy – wsparcie w różnorodnych obszarach życia. W kolejnych wydaniach będziemy prezentować ich działalność, sukcesy i plany na przyszłość. Serdecznie zapraszam do śledzenia tego wyjątkowego cyklu.

Z okazji Nowego Roku pragnę życzyć wszystkim Rolnikom oraz ich rodzinom zdrowia, pomysłności i nieustającej satysfakcji z codziennej pracy.

Zachęcam do bezpośrednich kontaktów z naszymi doradcami i pracownikami oraz poprzez stronę internetową naszego Ośrodka. Zachęcam również do obserwowania strony Polskiej Prezydencji w Radzie UE – www.poland25.eu

 Genowefa Prorok
Dyrektor OODR

Drodzy Czytelnicy

Rok 2024 okazał się wyjątkowo trudny dla producentów zbóż, z niższymi plonami i niskimi cenami skupu. W większości rejonów województwa opolskiego, poza obszarami nawiedzonymi przez powódź, bardzo dobre były za to plony kukurydzy. W styczniowym wydaniu Kuriera Rolniczego oceniamy jakiej jakości kiszonkę udało się w minionym sezonie wyprodukować. Przedstawiamy też wyniki plonowania kukurydzy przeznaczonej na ziarno. Radzimy też, aby z uwagi na kapryśną wiosenną pogodę rozważyć i z góry zaplanować sekwencyjne odchwaszczanie kukurydzy. To efektywniejszy, a z całą pewnością tańszy, sposób zwalczania chwastów niż wykonywanie poprawek zabiegów, które z uwagi na częste wiosenne spadki temperatury, mogą okazać się nieskuteczne.

W tematyce agrotechniki przedstawiamy problematykę uprawy lubinu żółtego, wąskolistnego i białego. Doradzamy też, jak prawidłowo wykonywać zabiegi ochrony roślin. W dziale produkcji zwierzęcej warunki ekologicznego chowu kur nieśnych w świetle nowych przepisów dotyczących produkcji ekologicznej. W kolejnym artykule natomiast przedstawiamy garść porad w kwestii zabezpieczenia zwierząt domowych w gospodarstwach przed zimą.

Oprócz stałych pozycji z cyklu zagród edukacyjnych czy pszczelarstwa jest też relacja z seminarium podczas którego naukowcy z zespołu ds. rolnictwa katowickiego oddziału Polskiej Akademii Nauk oraz pracownicy naszego ośrodka przedstawili wyniki badań oraz radzili o przyszłości wsi.

Zapraszam do lektury.

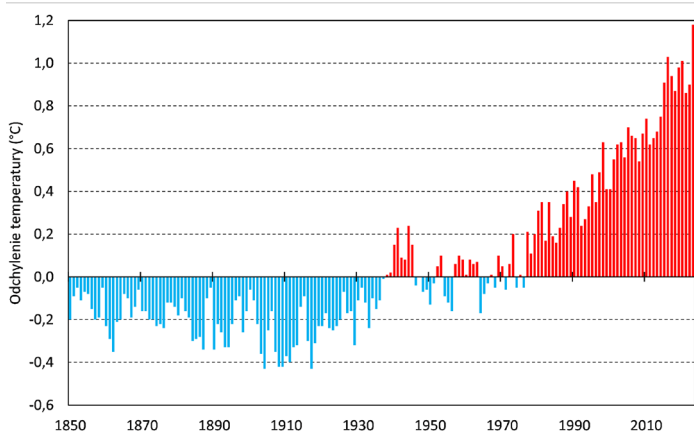
 dr Mariusz Drożdż
redaktor

Rolnictwo węglowe - ważny element zrównoważonej produkcji rolniczej

WSPÓŁCZESNE ROLNICTWO FUNKCJONUJE W WARUNKACH ZMIENIAJĄCEGO SIĘ KLIMATU, KTÓRY WPŁYWA NA WSZYSTKIE JEGO ASPEKTY. W ZWIĄZKU Z TYM KONIECZNE STAJĄ SIĘ ZMIANY W PRODUKCJI ROLNICZEJ ORAZ ODPOWIEDNIA REAKCJA NA POJAWIAJĄCE SIĘ ZAGROŻENIA. ROLNICY POWINNI PODEJMOWAĆ MOŻLIWE DZIAŁANIA UKIERUNKOWANE NA PRZYSTOSOWANIE SIĘ DO ZMIAN KLIMATU (ADAPTACJA), PRZY JEDNOCZESNYM DĄŻENIU DO OGRANICZENIA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH DLA MINIMALIZOWANIA EFEKTU CIEPLARNIANEGO. JEDNYM ZE SPOSOBÓW REALIZACJI TYCH CELÓW JEST ROLNICTWO WĘGLOWE, KTÓRE POLEGA NA STOSOWANIU PRAKTYK SPRZYJAJĄCYCH SEKWESTRACJI WĘGLA ORGANICZNEGO W GLEBIE ORAZ ZMNIEJSZENIU ŚLADU WĘGLOWEGO W ROLNICTWIE.

Raporty Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu wyraźnie wskazują, że granica naturalnej zmienności klimatu została przekroczona. Działalność człowieka, w tym także związana z rolnictwem, powoduje ciągły wzrost atmosferycznego stężenia gazów cieplarnianych. Intensyfikuje to efekt cieplarniany i przyspiesza proces globalnego ocieplenia. Średnia temperatura powierzchni Ziemi wzrosła o ponad 1°C w porównaniu do jej poziomu z okresu 1850–1900, przyjętego za referencyjny dla czasów przedprzemysłowych, a w najcieplejszym roku w historii pomiarów, tj. 2023 nawet o 1,35°C. Globalna temperatura wzrosła od 1850 roku średnio o 0,06°C na dziesięć lat, a od roku 1982 tempo wzrostu temperatury jest trzykrotnie wyższe – 0,2°C na dekadę (IPCC 2024). Globalne ocieplenie uwiadcza się poprzez występowanie globalnych dodatnich anomalii termicznych (Rys. 1). Średnie temperatury w kolejnych latach przewyższają poziom z wielolecia.

Rys. 1. Globalne anomalie temperatury (nad lądami i oceanami) w latach 1850–2023 względem średniej z wielolecia (1901–2000). Niebieskie słupki: lata chłodniejsze niż okres referencyjny, czerwone słupki: lata cieplejsze

Na skutek ocieplenia atmosfery dochodzi do zmian w cyrkulacji atmosferycznej, co wpływa na przebieg pogody. Obserwuje się wzrost temperatur, zmiany w wielkości i rozkładzie opadów atmosferycznych, a także częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk, takich jak susze, fale upałów, intensywne deszcze czy gradobicia. Rolnicy dotkliwie odczuwają skutki tych zmian, ponosząc szkody w produkcji roślinnej. Z rolniczego punktu widzenia istotna jest także kwestia degradacji gleby, między innymi przez erozję i spadek zawartości materii organicznej. Pogorszenie stanu gleby wynika przede wszystkim z uproszczenia płodozmianu i zaniedbania zasad dobrej praktyki rolniczej, a dodatkowo jest potęgowane przez niekorzystne warunki klimatyczne. Gleba i klimat są ze sobą nierozdzielnie związane, od ich warunków zależy produktywność rolnictwa, a także funkcjonowanie całego społeczeństwa.

Rolnictwo węglowe jest związane z koncepcją rolnictwa regeneratywnego, które w oparciu o zasady agroekologii oraz zrównoważone praktyki rolnicze dąży do odbudowy i ochrony naturalnych zasobów, w tym szczególnie gleby. Rolnictwo węglowe koncentruje się na poprawie jakości gleby, zwiększaniu zawartości materii organicznej oraz wykorzystaniu zdolności gleby do magazynowania węgla pochłanianego z atmosfery. Jego głównym celem jest przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu poprzez stosowanie praktyk zwiększających sekwestrację węgla organicznego w glebie oraz działania ograniczające emisję gazów cieplarnianych do atmosfery. Wyróżnia się pięć obszarów działań rolnictwa węglowego (McDonald i wsp. 2021):

- gospodarowanie glebami pochodzenia organicznego,
- agroleśnictwo,

- utrzymywanie i wzbogacanie gleb w węgiel organiczny,
- produkcja zwierzęca i gospodarowanie nawozami organicznymi,
- gospodarowanie składnikami odżywczymi na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych.

Ze względu na znaczenie rolnictwa węglowego w kontekście wyzwań środowiskowych i klimatycznych zostało ono uwzględnione w Planie Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, jako jeden z ekoschematów obszarowych. Ekoschemat „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi” jest programem finansowego wsparcia dla rolników, którzy dobrowolnie zobowiązują się do realizacji praktyk, do których zalicza się:

- ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt,
- międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe,
- opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem,
- zróżnicowana struktura upraw,
- wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od jego aplikacji,
- gospodarowanie glebami pochodzenia organicznego,
- stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo,
- uproszczone systemy uprawy,
- wymieszanie słomy z glebą.

Gleba, będąca kluczowym zasobem dla każdego rolnika, magazynuje duże ilości węgla związanego w glebowej materii organicznej. Źródłem węgla w glebie jest wprowadzona do niej substancja organiczna w postaci masy roślin oraz nawozów naturalnych. W procesie humifikacji substancji organicznej powstaje próchnica, która stanowi 80–90% glebowej materii organicznej. Przyjmuje się, że w 1 tonie próchnicy znajduje się 0,58 tony węgla organicznego. Wysoki poziom glebowej materii organicznej, a tym samym zawartości węgla organicznego w glebie, stabilizuje jej strukturę, zmniejsza podatność na zagęszczenie oraz erozję wodną i wietrzną, zwiększa zdolność do zatrzymywania wody i składników pokarmowych, a także pozytywnie wpływa na aktywność biologiczną gleby, co przyczynia się do jej zdrowia i żyzności. Odpowiednie gospodarowanie materią organiczną jest konieczne dla utrzymania zdolności produkcyjnych gleby i ma znaczenie dla ochrony klimatu. Naturalny proces sekwestracji węgla umożliwia magazynowanie tego pierwiastka w glebowej materii organicznej, przez co pozostaje on na dłuższy czas wyłączony z globalnego obiegu. Przyczynia się to do zmniejszenia ilości dwutlenku węgla w atmosferze, ograniczając tym samym efekt cieplarniany. Konsekwencją spadku zasobów materii organicznej w glebie jest natomiast pogorszenie jakości rolniczej gleby i zwiększenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Uważa się, że rolnictwo posiada niewykorzystany potencjał sekwestracji węgla, który może odegrać istotną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatycznych (FAO 2022). Wzrost produkcyjno-

ści gleby i jednocześnie zawartości węgla w glebie można osiągnąć poprzez wdrożenie praktyk rolnictwa węglowego sprzyjających sekwestracji węgla. Budowa materii organicznej w glebie to proces długotrwały, dlatego efekty takich praktyk mogą być widoczne dopiero po kilku latach ich stosowania.

Zasoby węgla organicznego w glebach użytkowanych rolniczo wykazują tendencję do zmniejszania się, co wynika przede wszystkim z intensywnej uprawy roli oraz gospodarki prowadzącej do ujemnego bilansu glebowej materii organicznej. Skutecznym sposobem ograniczania strat węgla organicznego w glebach pól uprawnych jest zmniejszenie liczby zabiegów uprawowych oraz ich intensywności. Zastąpienie orki płytką uprawą bez odwracania skiby zmniejsza napowietrzenie gleby i ogranicza mineralizację glebowej materii organicznej, która prowadzi do uwalniania dwutlenku węgla do atmosfery. Zwiększenie przy tym dopływu substancji organicznej do gleby, np. poprzez wprowadzenie do gleby dużej ilości resztek roślinnych lub nawozu naturalnego, przyczynia się do powstawania dodatniego salda węgla w glebie.

Na zawartość węgla organicznego w glebie korzystnie oddziałuje uprawa konserwująca, polegająca na uprawie bezorkowej z pozostawieniem na powierzchni gleby resztek poźniwnych lub międzyplonów w formie mulczu. Taki sposób uprawy roli zapobiega utracie węgla z gleby, gdyż chroni jej strukturę i zmniejsza erozję. Stwarza też dobre warunki do retencjonowania węgla, dzięki temu, że prowadzi do akumulacji dużej ilości resztek roślinnych, zwiększenia aktywności biologicznej i bioróżnorodności w glebie. Wymaga jednak stałego monitorowania zdrowotności upraw oraz starannego doboru gatunków i odmian roślin do uprawy, aby w dłuższym okresie czasu nie doprowadzić do nadmiernego występowania szkodliwych organizmów.

Bardzo ważnym czynnikiem w gospodarce materią organiczną jest płodozmian. Przy doborze gatunków roślin do uprawy należy mieć na uwadze ich różny wpływ na bilans materii organicznej. Dodatni wpływ na bilans glebowej materii organicznej mają rośliny głęboko korzeniące się i zakrywające glebę, takie jak bobowate drobnonasienne, ich mieszanki z trawami oraz trawy w uprawie polowej. Pozytywny efekt przynoszą też międzyplony przyorywane jako zielony nawóz oraz rośliny bobowate grubonasienne. Rośliny te dostarczają glebie składniki odżywcze, poprawiają jej strukturę i stymulują rozwój mikroorganizmów, co przyczynia się do poprawy jakości gleby. Rośliny bobowate grubonasienne najkorzystniej wpływają na glebę i pośrednio zwiększają plony roślin następczych. Do roślin zubożających zasoby glebowej materii organicznej należą rośliny okopowe, kukurydza oraz w mniejszym stopniu zboża i rośliny oleiste. Kukurydza, która w ostatnich latach należy do najczęściej uprawianych roślin, wytwarza dużą ilość biomasy nadziemnej, co wiąże się z jej wysokim zapotrzebowaniem na składniki pokarmowe. Gdy roślina

ta jest zbierana na zielonkę, z pola usuwa się znacznie więcej biomasy niż przy uprawie na ziarno, co sprawia, że do gleby wprowadza się dużo mniejszą ilość resztek roślinnych. Po zbiorze kukurydzy uprawianej na ziarno na polu pozostaje więcej resztek, które wzbogacają glebę w materię organiczną. Dokładne rozdrobnienie resztek roślinnych na polu przyspiesza ich rozkład i zmniejsza ryzyko rozwoju chorób.

Dopływ materii organicznej do gleb uprawnych w postaci masy roślinnej i nawozów naturalnych jest niezbędny dla przeciwdziałania procesom degradacji glebowej materii organicznej i tym samym zapobiegania stratom węgla w postaci emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Regularne stosowanie obornika w zmianowaniu sprzyja budowaniu glebowej materii organicznej. W gospodarstwach bezinwentarzowych brak nawożenia naturalnego można częściowo zrekompensować przez wprowadzanie masy roślinnej do gleby. Dobrym rozwiązaniem jest pozostawienie rozdrobnionej słomy (całego plonu ubocznego) na polu i płytkie wymieszanie jej z glebą, najlepiej z dodatkiem nawozu azotowego lub wapna (Fot. 1).

Fot. 1. Słoma wprowadzona do gleby jest cennym źródłem węgla organicznego i składników odżywczych

Oprócz systematycznego dostarczania do gleby substancji organicznej, konieczna jest dbałość o prawidłowy odczyn gleby, który ma bardzo duży wpływ na wzrost i rozwój roślin uprawnych, aktywność mikroorganizmów glebowych oraz procesy rozkładu resztek roślinnych.

Dla łagodzenia (mitygacji) zmian klimatu, poza zwiększaniem zasobów glebowej materii organicznej, ważna jest też redukcja emisji gazów cieplarnianych. W Polsce rolnictwo odpowiada za około 80% całkowitej emisji podtlenku azotu i 39% emisji metanu. Trzeba zaznaczyć, że wpływ tych dwóch gazów na ocieplanie atmosfery jest większy w porównaniu do dwutlenku węgla. Wskazuje na to wysoki wskaźnik potencjału globalnego ocieplenia, który dla podtlenku azotu i metanu wynosi odpowiednio 298 i 25, podczas gdy dla dwutlenku węgla przyjmuje się wartość wskaźnika równą 1. Oznacza to, że w oddziaływaniu na efekt cieplarniany emisja 1 miliona ton podtlenku azotu jest równoważna emisji 298 milionów ton dwutlenku węgla, a emisja 1 miliona ton metanu odpowiada emisji

25 milionów ton dwutlenku węgla. W rolnictwie głównym źródłem emisji podtlenku azotu są gleby rolnicze, w wyniku stosowania nawozów azotowych (84%), a następnie gospodarka odpadami zwierzęcymi (16%). Emisja metanu pochodzi przede wszystkim z fermentacji jelitowej przeżuwaczy (90%) i w mniejszej części z gospodarki odpadami zwierzęcymi (9%).

W redukcji emisji podtlenku azotu w rolnictwie największe znaczenie ma racjonalne nawożenie, które ułatwia sporządzony plan nawożenia. Stosowanie nawozów powinno być dostosowane do zasobności gleby i potrzeb pokarmowych roślin uprawnych. Istotna jest odpowiednia technika i termin aplikacji nawozów. Dotyczy to również nawozów naturalnych. Im szybsze wymieszanie nawozu z glebą, tym mniejsze emisje związków azotu i nawóz zostanie lepiej „wykorzystany” przez rośliny. Płynne nawozy naturalne najlepiej stosować doglebowo. Ograniczanie emisji z nawożenia przekłada się na mniejsze zanieczyszczenie powietrza i wody oraz większą efektywność nawożenia.

Zrównoważone praktyki rolnicze, takie jak wielogatunkowy płodozmian i zbilansowane nawożenie zmniejszają zapotrzebowanie na drogie nawozy i środki ochrony roślin. Pozytywny efekt płodozmiannu, stosowania nawozów naturalnych i organicznych na jakość gleby oraz plonowanie roślin, przy niezmiennym poziomie nakładów, został udowodniony.

Rolnictwo węglowe stanowi niezbędne rozwiązanie wobec współczesnych wyzwań, odpowiadając na pilną potrzebę ochrony klimatu i środowiska oraz adaptacji produkcji rolnej do zmian klimatycznych i ich skutków. Dzięki praktykom odbudowującym i chroniącym jakość gleby, wspierana jest żyzność gleby i różnorodność biologiczna, co stanowi fundament zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego.

Artykuł opracowano w ramach dotacji celowej Instytutu Ochrony Roślin – PIB na rok 2024, na realizację zadania 3.1. pn. „Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS” finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Artykuł został udostępniony do opublikowania wszystkim czasopismom wydawanym przez wojewódzkie jednostki doradztwa rolniczego.

dr inż. Małgorzata Holka,
prof. dr hab. Jolanta Kowalska

Instytut Ochrony Roślin – PIB
Zakład Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska

Źródła:

- 🔗 Zdjęcia: Małgorzata Holka, freepik.com
- 🔗 <https://www.ncei.noaa.gov/>
- 🔗 IPCC 2024. <https://www.ipcc.ch/reports/>
- 🔗 FAO 2022. Global Soil Organic Carbon Sequestration Potential Map - GSOC-seq v.1.1. Technical report. Rome, Italy. <https://doi.org/10.4060/cb9002en>
- 🔗 McDonald H., Frelih-Larsen A., Lóránt A., Duin L., Pyndt Andersen S., Costa G., Bradley H. 2021. Carbon farming. Making agriculture fit for 2030. Study for the committee on Environment, Public Health and Food Safety (ENVI), Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, European Parliament, Luxembourg. <https://data.europa.eu/doi/10.2861/099822>

Uprawa kukurydzy kiszonkowej

Podsumowanie sezonu

KUKURYDZA KISZONKOWA ZEBRANA W TYM ROKU ZDAŹYŁA SIĘ JUŻ ZAKISIĆ, A W WIELU PRZYPADKACH ROLNICY OTWORZYLI PRYZMY I ZACZĘLI JĄ SKARMIĄĆ. JAKOŚĆ KISZONKI W DUŻEJ MIERZE UZALEŻNIONA JEST OD WARUNKÓW UPRAWY. JAKI BYŁ ROK 2024 I JAKIEJ JAKOŚCI KISZONKĘ UDAŁO SIĘ W TYM SEZONIE WYPRODUKOWAĆ?

Podsumowując przebieg wegetacji kukurydzy, warto zacząć od samego jej początku, czyli od siewów. Temat wskazania optymalnego terminu wjazdu na pole z siewnikiem zawsze wzbudza wiele dyskusji. Nie inaczej było w tym roku. Ze względu na przymrozki, w niektórych regionach kraju, szczególne obawy budziła ta siana bardzo wcześnie, przed piętnastym kwietnia. Okazało się, że rośliny bardzo dobrze poradziły sobie ze stresem, jakim była ujemna temperatura. Obyło się bez przesiewów, chociaż w wielu rejonach obserwowaliśmy rozciągnięte w czasie i nierówne wschody. Już na początku sezonu można było ocenić, które odmiany posiadają wyższą tolerancję na wiosenne chłody i lepszy wigor początkowy.

Rozkład opadów był na tyle dobry, że kukurydza na większości pól miała okazję pokazać swój potencjał plonotwórczy. Regiony, w których rośliny były narażone na okresowe niedobory wody to: Pojezierze Mazurskie, Polesie, Wyżyna Lubelska, Nizina Mazowiecka oraz Podlaska, czyli obszary szczególnie ważne dla produkcji mleka w Polsce. Tutaj trudno było o rekordowe plony, ale wciąż były one zadowalające i pozwalały na zabezpieczenie odpowiedniej ilości paszy. Warto zwrócić uwagę, że w newralgicznym dla kukurydzy okresie kwitnienia nie było upałów, dzięki czemu pyłek charakteryzował się wysoką żywotnością. To z kolei pozwoliło na wysoki stopień zapylenia kolb, co miało wpływ na plon ziarna, jak i na zawartość skrobi w kiszonce.

Na przygotowanie kiszonki najwyższej jakości składa się dobra odmiana oraz cała technologia jej przygotowania, w tym termin zbioru. Idealna korelacja strawności włókna i zawartości skrobi ma miejsce, gdy sucha masa całej rośliny wynosi 32-38%. Niestety w tym roku „wstrzelenie” się w ten zakres nie było łatwe. W błąd mógł wprowadzić przyspieszony, względem zeszłego sezonu o co najmniej dwa tygodnie okres wegetacji. Dotyczyło to upraw w całym kraju, a w szczególności wyżej wymienionych regionów. Optymalny termin zbioru kukurydzy kiszonkowej wczesnej i średniowczesnej sianej w normalnym terminie przypadła na koniec sierpnia. Wielu rolników sugerując się kalendarzem, zbierało materiał o zawartości suchej masy przekraczającej 40%, tym bardziej że przez ostatnie dwa tygodnie sierpnia rośliny bardzo szybko oddawały wodę, co było spowodowane temperaturami sięgającymi 30°C.

Rolnicy zamawiający koszenie kukurydzy podkreślają, że obecnie zwiększyła się dostępność tego typu usług, dzięki czemu żniwa udało się przeprowadzić sprawnie, mimo bardzo krótkiego okna zbiorczego. W przeciwieństwie do lat poprzednich, dobrze wyszły uprawy kukurydzy sianej bardzo późno, po mieszkankach traw czy lucernach – te oczywiście były zbierane później. Ten rok sprzyjał również odmianom bardzo późnym, o FAO 280 i wyższym.

Niektórzy hodowcy bydła mlecznego mają duże zapasy kiszonki z poprzedniego roku. Było to spowodowane niską ceną kukurydzy ziarnowej – nie dziwi więc fakt, że rolnicy zdecydowali się zmienić jej pierwotne przeznaczenie i przygotować kiszonkę, zamiast sprzedać ziarno. W takich okolicznościach warto wybierać odmiany o uniwersalnym kierunku użytkowania. Inni już korzystają z bazy pokarmowej z tego sezonu, co wiąże się z koniecznością sprawdzenia jej parametrów do ułożenia dawki pokarmowej. Na dużym poziomie ogólności można stwierdzić, że kiszonki mają duży udział skrobi, co wpływa na ich wysoką energetyczność. Doradcy żywieniowi zwracają jednak uwagę, że wiele badanych próbek ma więcej niż 38% suchej masy, co świadczy o tym, że kukurydza została zebrana zbyt późno. Jeżeli chodzi o plonowanie, to można zaryzykować stwierdzenie, że rok 2024 nie był rekordowy, ale pozwolił na przygotowanie wystarczającej ilości paszy, o czym świadczy, chociażby brak konieczności kupowania „kukurydzy na pniu”.

Wojciech Pieczewski
Agencja prasowa Jatregon

Kukurydza - podsumowanie sezonu 2024

W TYM ROKU ZBIORY ROZPOCZĘŁY SIĘ WYJĄTKOWO WCZEŚNIE. NIE ZAOBSERWOWANO POWAŻNYCH PROBLEMÓW UTRUDNIAJĄCYCH ICH PRZEBIEG. KONIEC ROKU TO TRADYCYJNIE CZAS ANALIZ I PODSUMOWAŃ, TO OKRES, W KTÓRYM PLANUJEMY PRZYSZŁOROCZNE DZIAŁANIA. JAKIE WNIOSKI MOŻNA WYCIĄGNĄĆ PO ZAKOŃCZENIU TEGO SEZONU UPRAWY?

Wiosną było ciepło i wilgotno. Zarówno temperatura, jak i odpowiednia ilość wody w glebie skłoniły rolników do wcześniejszego wysiewu kukurydzy. Wielu z nich, szczególnie w południowej części Polski, już w pierwszej dekadzie kwietnia rozpoczęło siewy. Niestety później nastąpiło ochłodzenie. Nocą temperatura spadała poniżej 0°C. Siewy zostały wstrzymane, gdyż gleba szybko uległa ochłodzeniu. Pod koniec kwietnia temperatura powietrza zaczęła wzrastać, a gleba zaczęła się ponownie nagrzewać. Wznowiono siewy, które w większości przypadków zakończyły się w pierwszej połowie maja. Wschody roślin były rozciągnięte w czasie. Na niektórych plantacjach trzeba było czekać nawet do trzech tygodni na pojawienie się siewek na powierzchni gleby. Często obserwowano niewielki spadek obsady roślin, ale nie było konieczności przesiewania pól. Rośliny szybko się zregenerowały, rozwijały poprawnie i już na początku lata nie było widocznych śladów wiosennego opóźnienia w wegetacji.

Jednak tak niekorzystna aura (gwałtowny spadek temperatury) pokrzyżowała plany przeprowadzenia wcześniej zaplanowanych zabiegów herbicydowych. Wielu rolników musiało wykonać poprawki pierwszych oprysków. Dopiero następny zabieg zapewnił w miarę skuteczne zwalczanie niepożądanych na plantacji roślin. Zdecydowanie efektywniejsze w tym roku okazało się przeprowadzenie zabiegów sekwencyjnych. Podzielenie preparatu na dwie dawki,

by zaaplikować pierwszą zaraz po wschodach wcześniej pojawiających się chwastów, a drugą w późniejszym terminie, gdy wszystkie już wzejdą – to była strategia, która w tym roku się świetnie sprawdziła.

W trakcie kwitnienia kukurydza miała odpowiednie warunki i temperaturowe i wilgotnościowe, co przyczyniło się do prawidłowego zaziarnienia kolb. Do końca sierpnia większość plantacji wyglądała bardzo dobrze i wszystkim wydawało się, że zbiory będą wyjątkowo satysfakcjonujące.

Upalny wrzesień zmienił jednak te prognozy. Wysoka temperatura na przełomie lata i jesieni pozytywnie wpłynęła na oddawanie wody w końcowej fazie dojrzewania. Wilgotność ziarna była wyjątkowo niska, co wyraźnie przyspieszyło zbiory. Żniwa w tym roku były też wyjątkowo krótkie. Dla rolników uprawiających pszenicę po kukurydzy to z pewnością była komfortowa sytuacja. Zboże udało się zasiać w optymalnym terminie agrotechnicznym. Jednak wrześniowe upały, szczególnie w przypadku odmian późniejszych, zaburzyły dynamikę odkładania się skrobi w ziarniakach. Rolnicy zbierali pięknie zaziarnione kolby, niestety z ziarnem niedostatecznie wypełnionym skrobią. To oczywiście zdeterminowało masę tysiąca ziaren (MTZ). Odmiany o niższej wartości FAO, mimo tego, iż nie wyglądały tak imponująco, jak te późniejsze, często dawały porównywalny plon. Ich ziarniaki po prostu były cięższe, odpowiednio wypełnione skrobią.

Średnie plony w skali całego kraju były podobne do tych z ubiegłego sezonu. Jakie wnioski można wyciągnąć z tego rocznych doświadczeń? Co ulepszyć, by przyniosło to wymierne korzyści w postaci poprawy stabilności, wysokości i jakości uzyskiwanych plonów w przyszłości?

Z uwagi na kapryśną wiosenną pogodę warto rozważyć i z góry zaplanować sekwencyjne odchwaszczanie kukurydzy. To efektywniejszy, a z całą pewnością tańszy, sposób zwalczania chwastów niż wykonywanie poprawek zabiegów, które z uwagi na częste wiosenne spadki temperatury, mogą okazać się nieskuteczne. Warto też oprzeć się pokusie, by wybrać najpóźniejsze, zalecane w danym rejonie odmiany. To prawda, iż mają wyższy potencjał plonowania, ale tegoroczna upalna końcówka lata, pokazała, iż wysoka temperatura pod koniec wegetacji może zakłócić naturalny proces odkładania się skrobi w ziarniakach.

Zrównoważone rolnictwo przyszłości

- Integrowana Produkcja Roślin

INTEGROWANA PRODUKCJA ROŚLIN (IP) TO SYSTEM JAKOŚCI ŻYWNOŚCI, KTÓRY ZWRACA WIELKĄ UWAGĘ NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I ZDROWIE LUDZI. WYPRODUKOWANA W TEN SPOSÓB ŻYWNOŚĆ POCHODZENIA ROŚLINNEGO, NIE PRZEKRACZA DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW POZOSTAŁOŚCI ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN, METALI CIĘŻKICH, SUBSTANCJI SZKODLIWYCH CZY AZOTANÓW.

Podczas produkcji w sposób zrównoważony wykorzystywany jest postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu. Potwierdzeniem jest certyfikat IP i zastrzeżony znak IP, który producent otrzymuje na wniosek złożony do jednostki certyfikującej. Uczestnictwo w tym systemie jest dobrowolne, a certyfikat uzyskiwany jest na 12 miesięcy (okres niezbędny na zbycie roślin).

Zamiar stosowania integrowanej produkcji roślin rolnik zgłasza każdego roku, w którym chce przystąpić do systemu, do podmiotu certyfikującego, nie później niż 30 dni przed sadzeniem/siewem roślin. Natomiast w przypadku roślin wieloletnich termin ten jest niezmienny – do 1 marca każdego roku.

Certyfikat poświadczający stosowanie integrowanej produkcji roślin wydaje się, jeżeli producent roślin spełnia następujące wymagania:

- ukończył szkolenie w zakresie integrowanej produkcji roślin i posiada zaświadczenie o ukończeniu tego szkolenia,
- prowadzi produkcję i ochronę roślin według szczegółowych metodyk zatwierdzonych przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, udostępnionych na stronie internetowej administrowanej przez Główny Inspektorat;
- stosuje nawożenie na podstawie faktycznego zapotrzebowania roślin na składniki pokarmowe, określone w szczególności na podstawie analiz gleby lub roślin;
- dokumentuje prawidłowo prowadzenie działań związanych z integrowaną produkcją roślin;
- przestrzega przy produkcji roślin zasad higieniczno-sanitarnych, w szczególności określonych w metodykach;
- w próbkach roślin i produktów roślinnych pobranych do badań nie stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych pozostałości środków ochrony roślin oraz poziomów azotanów, azotynów i metali ciężkich;
- przestrzega przy produkcji roślin wymagań z zakresu ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi, w szczególności określonych w metodykach.

Przed wydaniem certyfikatu poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji roślin, producent roślin przekazuje podmiotowi certyfikującemu:

- oświadczenie, że uprawa była prowadzona zgodnie

- z wymaganiami integrowanej produkcji roślin;
- informację o gatunkach i odmianach roślin uprawianych z zastosowaniem wymagań integrowanej produkcji roślin, powierzchni ich uprawy oraz wielkości plonu.

Podczas stosowania IP można skorzystać z Ekoschematu Integrowana Produkcja Roślin, czyli płatności przyznawanej do powierzchni upraw prowadzonych w danym roku, zgodnie z metodykami. Należy spełnić wyżej wymienione wymagania i zaznaczyć we wniosku, na której z działek znajduje się uprawa w systemie integrowanej produkcji.

 Gabriela Sławenta
PZDR Namysłów

ANALIZA GLEBY USŁUGI GEODEZYJNE

Pobieranie gleby do analizy:

- micro składniki,
- macro składniki,
- odczyn pH gleby,
- próchnica glebowa,

Pomiar powierzchni zniszczonej,
szkody łowieckie,

Pomiary powierzchni zasiewów
- plany nawozowe,

Usługi dronem z kamerą multispektralna

tel. 609 107 416
ul. Obrońców Pokoju 17/2
46-100 Namysłów

Agrotechnika uprawy łubinu żółtego, wąskolistnego i białego

ŁUBIN TO ROŚLINA PASTEWNA GLEB LEKKICH, KTÓRA CHARAKTERYZUJE SIĘ MAŁYMI WYMAGANIAMI GLEBOWYMI I MOŻE BYĆ NA NICH Z POWODZENIEM UPRAWIANY. GRUPA ROŚLIN PASZOWYCH O MAŁYCH WYMAGANIACH GLEBOWYCH JEST NIEWIELKA, DLATEGO PRODUKCJA PASZY NA TYCH GLEBACH NIE NALEŻY DO PROSTYCH. GATUNKI ŁUBINÓW RÓŻNIĄ SIĘ WYMAGANIAMI GLEBOWYMI. NAJBARDZIEJ WYMAGAJĄCY JEST ŁUBIN BIAŁY, NAJODPOWIEDNIEJSZE DO JEGO UPRAWY SĄ GLEBY KOMPLEKSU PSZENNEGO WADLIWEGO I ŻYTNIEGO BARDZO DOBREGO. ŁUBIN WĄSKOLISTNY MOŻNA UPRAWIAĆ NA GLEBACH KOMPLEKSU ŻYTNIEGO BARDZO DOBREGO I DOBREGO. NAJMNIEJ WYMAGAJĄCY JEST ŁUBIN ŻÓŁTY, GDYŹ ODPOWIEDNIE DO JEGO UPRAWY SĄ KOMPLEKSY ŻYTNIE. WYBIERAJĄC JEDNAK DO UPRAWY ODMIANY SAMOKOŃCZĄCE, KTÓRE SĄ FORMAMI TYPOWO NASIENNYMI, NIE NALEŻY SYTUOWAĆ PLANTACJI NA STANOWISKACH NAJSŁABSZYCH Z MOŻLIWYCH.

Łubiny mają małe wymagania co do przedplonu. W zmianowaniu powinny być uprawiane po zbożach w 3 lub 4 roku po okopowych na oborniku. Na tym samym polu mogą być uprawiane co 4 lata, a ich udział w strukturze zasiewów nie powinien być większy niż 25%. Nie należy uprawiać łubinów po roślinach motylkowatych w czystym siewie, jak również po mieszkankach roślin strączkowych z trawami. Stanowisko po łubinie stanowi wartościowy przedplon dla zbóż i rzepaku, a zwłaszcza w gospodarstwach specjalizujących się w uprawie zbóż. Wiosenna uprawa roli powinna ograniczyć się do jak najmniejszej liczby zabiegów uprawowych. Siewnik należy wyposażyć w redlice do głębokiego siewu oraz w apa-

raty wysiewające do nasion grubych. Rośliny łubinu wymagają odczynu gleby zbliżonego do obojętnego (oprócz łubinu żółtego, który znosi największe zakwaszenie gleb). Gleby kwaśne o pH poniżej 5,5 należy zwapnować, najlepiej w okresie wykonywania późniejszych zabiegów uprawowych. Azotu pod uprawę łubinu nie stosuje się ani ogólnie ani przed siewem. Fosfor pod łubin żółty stosuje się w dawce 30-40 kg, pod wąskolistny 35-40 kg, a pod biały 35-50 kg. Potas należy wysiać w dawce 50-70 kg.

Termin siewu powinien być jak najwcześniejszy, aby wykorzystać dobrą wilgotność gleby do kiełkowania nasion i niską temperaturę do szybszego przejścia do stadium jarowizacji. Wczesny siew wpływa na wcześniejsze zakwitanie roślin, niższe formowanie okółków pierwszych kwiatostanów, które lepiej są zaopatrywane w asymilaty i wodę niż kwiatostany położone wyżej. Wyniki doświadczeń nad wpływem gęstości siewu na plonowanie roślin strączkowych wykazały, że optymalna obsada roślin łubinu na 1m² wynosi: dla łubinu żółtego i wąskolistnego 90-100 szt./m², a dla łubinu białego 60-80 szt./m². Zwiększenie zagęszczenia nasion na m² nie powoduje wzrostu plonu, a w niektóre lata nawet spadek. Jedną z przyczyn zmienności ich plonowania jest konkurencja o asymilaty, w wyniku której następuje nadmierne opadanie zawiązków strąków. Ze wzrostem zagęszczenia roślin zwiększa się również ryzyko wylegania oraz występowania chorób i szkodników.

Zwalczanie chwastów zaleca się przeprowadzić za pomocą zabiegów mechanicznych, jak i chemicznych. Bronowanie należy wykonać w okresie od siewu do początku wscho-

dów oraz po rozwinięciu 1-2 liści (do 10-12 cm wysokości roślin). Chemiczne zwalczanie chwastów można stosować po siewie oraz w czasie początkowego rozwoju roślin. Występujące choroby porażają części nadziemne i korzenie. Na początku rozwoju łubinu szczególnie niebezpieczna dla wschodzących roślin może być zgorzel siewek powodowana m.in. przez grzyby z rodzaju *Fusarium* oraz antraknoza łubinu – infekcja z nasion. Wynika to ze zwiększonej podatności młodych organów na infekcje. W późniejszym okresie rozwoju – w fazie kwitnienia, łubiny mogą być porażone przez sprawców chorób powodujących znaczne straty w plonie, zarówno pod względem ilości, jak i jakości. Bardzo niebezpieczną chorobą łubinów, występującą corocznie i powodującą straty nawet do 80%, jest fuzaryjne więdnienie łubinu. W wyniku silnego porażenia rośliny

mogą zamierać jeszcze przed zawiązaniem nasion. Inną groźną chorobą, zwłaszcza w latach z dużą ilością opadów, sprzyjających rozwojowi sprawcy choroby, jest antraknoza łubinu. Obecnie wiele chorób łubinu, takich jak szara plamistość liści, zostało skutecznie ograniczonych dzięki wyhodowaniu odpornych odmian. Dlatego przy zakupie nasion należy zwracać szczególną uwagę na wybór odpowiednich odmian, zwłaszcza że liczba zarejestrowanych środków ochrony roślin przeznaczonych do zwalczania grzybów chorobotwórczych w uprawach łubinu jest wciąż niewielka.

W związku z powyższym należy zwrócić szczególną uwagę na prawidłowe oraz terminowe wykonanie wszystkich zabiegów agrotechnicznych, aby zapewnić rosnącym roślinom optymalne warunki do wzrostu i rozwoju. Warto również pamiętać, że łubiny charakteryzują się stosunkowo nierównomiernym dojrzewaniem. W pierwszej kolejności dojrzewają nasiona na pędzie głównym, a dopiero później na pędach bocznych. Do zbioru łubinu żółtego i wąskolistnego przystępuje się, gdy na bocznych pędach pierwszego rzędu zaschnie 60-70% strąków, natomiast w przypadku łubinu białego – gdy zaschnie 85-95%. Po zbiorze nasiona należy starannie doczyścić i dosuszyć do osiągnięcia wilgotności 14%.

 Łukasz Kowalski

Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa

KĄCIK METEOROLOGICZNY

Średnia miesięczna dobowa temperatura powietrza w listopadzie 2024 roku wyniosła 4,3°C, natomiast suma odnotowanych opadów kształtowała się na poziomie 32,8 mm. W miesiącu zaobserwowano 15 dni z opadami.

W pierwszej dekadzie miesiąca opady zanotowano podczas 4 dni, a ich ilość wskazała wartość 1,6 mm. Średnia temperatura wyniosła 5,0°C. Najcieplejszy w tej dekadzie był 1 dzień miesiąca z odnotowaną temperaturą 16,2°C.

W drugiej – najchłodniejszej dekadzie listopada średnia temperatura powietrza wyniosła 3,8°C, przy czym

20. dzień miesiąca był dniem, w którym odnotowano najwyższą temperaturę tj. 10,7°C. Wystąpiły również opady w ilości 15,7 mm.

Średnia temperatura dobowa trzeciej dekady wyniosła 3,9°C, a suma opadów – 15,5 mm. 25. dzień miesiąca był w tym okresie najcieplejszy, wtedy to temperatura osiągnęła 13,5°C.

Średnia miesięczna wilgotność powietrza wyniosła 87,8%, a średnia miesięczna prędkość wiatru osiągnęła wartość 2,2 m/s.

Listopad									
Dekada	Opady		Temperatura [°C]						
	suma [mm]	liczba dni	Na poziomie 200 cm			Przygruntowa (na poziomie +5 cm)		W gruncie (na poziomie -10 cm)	
			średnia [°C]	maksymalna		średnia	min.	średnia	min.
				[°C]	w dniu				
I dekada	1,6	4	5	16,2	01/11/2024	4,5	-0,8	8,5	6,3
II dekada	15,7	6	3,8	10,7	20/11/2024	3,3	-1,8	6,2	4,7
III dekada	15,5	5	3,9	13,5	25/11/2024	2,9	-2,5	4,9	3,4
Listopad 2024	32,8	15	4,3	16,2		3,6		6,5	

Prawidłowe wykonywanie zabiegów ochrony roślin

PONAD 90% ZUŻYWANYCH ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN, JEST APLIKOWANE PRZY UŻYCIU OPRYSKIWACZA. W ZABIEGACH STOSOWANIE CHEMICZNYCH ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN JEST NAJTAŃSZYM I DOTYCZĄCZAS NAJBARDZIEJ SKUTECZNYM SPOSOBEM OCHRONY UPRAW PRZED AGROFAGAMI. NAJWIĘKSZYM ZAGROŻENIEM WYSTĘPUJĄCYM PODCZAS APLIKACJI ŚRODKÓW JEST ZNOSZENIE, CZYLI PRZEMIESZCZANIE SIĘ KROPEL ZAWIERAJĄCYCH ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN POZA OBSZAR TRAKTOWANIA - GLEBĘ LUB ROŚLINNOŚĆ.

Krople powinny być odpowiednio duże

Znoszenie nie występuje tylko i wyłącznie podczas samego zabiegu/aplikacji ŚOR, może również występować w okresie późniejszym, po zabiegu. Tego typu znoszenie związane jest z odparowaniem substancji aktywnej, a następnie zniesienie jej poza pole, na którym wykonywany był zabieg. Dostosowanie odpowiedniej kroplistości do warunków pogodowych, jest bardzo ważne, aby ograniczyć znoszenie cieczy roboczej. Przy warunkach niesprzyjających krople powinny być odpowiednio duże.

Wielkości kropeł podczas oprysku można sklasyfikować do sześciu grup kroplistości:

- Bardzo drobnokropliste Ø kropeł do 150 µm,
- Drobnokropliste Ø kropeł 150-200 µm,
- Średniokropliste Ø kropeł 200-300 µm,
- Grubokropliste Ø kropeł 300-400 µm,
- Bardzo grubokropliste Ø kropeł 400-575 µm,
- Ekstremalnie grubokropliste Ø kropeł powyżej 57 µm.

Wielkości kropeł podczas zabiegu najczęściej są podawane w instrukcji do rozpylaczy.

Dobór rozpylacza

Oprócz warunków klimatycznych oraz wielkości kropeł przez nas stosowanych podczas zabiegu, niezwykle istotne jest, jakich używamy rozpylaczy. Prawidłowo dobrane rozpylacze do warunków pogodowych, w jakich mamy wykonywać zabieg oraz do mechanizmów działania środków ochrony roślin w dużej mierze ułatwia zmniejszenie ryzyka zniesienia cieczy roboczej. Podczas prawidłowego wyboru rozpylaczy powinniśmy zwrócić uwagę na:

- wielkości kropeł (zakres kroplistości, jaką może wytworzyć dany rozpylacz),

- jaki organizm zwalczamy (choroby, szkodniki, chwasty),
- mechanizm działania środka ochrony roślin (kontaktowe, wgłębne, systemiczne),
- warunki pogodowe (wiatr, temperatura).

W opryskiwaczach polowych podstawowe wyposażenie stanowią ciśnieniowe rozpylacze szczelinowe. Pracują one przy ciśnieniach 1-8 bar i pozwalają na prawidłowy dobór dawki oprysku na daną powierzchnię. Rozpylacze szczelinowe oferowane są w wielu typach. Do najbardziej powszechnych typów rozpylaczy zalicza się:

- rozpylacze standardowe,
- rozpylacze o podwyższonej jakości rozpylania,
- rozpylacze antyznoszeniowe (przeciwznoszeniowe, lub niskoznoszeniowe),
- rozpylacze eżektorowe,
- rozpylacze dwustrumieniowe.

Przy prawidłowo wykonywanych zabiegach oszczędzamy czas oraz pieniądze, które byśmy musieli wydać na następne opryski. Jeżeli źle dobierze się wielkość kropeł do warunków pogodowych lub mechanizmów działania środków ochrony roślin konieczne będzie powtórzenie zabiegu. Dzięki stosowaniu rozpylaczy sklasyfikowanych jako ograniczające znoszenie cieczy roboczej można wykonywać zabiegi skutecznie, nie narażając innych plantacji oraz siebie na skażenie poprzez znoszenie cieczy roboczej. Dzięki ograniczeniu znoszenia cieczy roboczej dbamy zarówno o własne plantacje, jak również o środowisko.

 Mateusz Krok

Dział Technologii Produkcji Rolniczej i Doświadczalnictwa

FUMIGANTY SPRZEDAŻ - ZAKUP - STOSOWANIE

JEDNYM Z NAJWAŻNIEJSZYCH WYZWAŃ ROLNICTWA JEST ZAPEWNIENIE ZDROWYCH I OBFITYCH PŁONÓW. W TYM KONTEKŚCIE ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN ODGRYWAJĄ KLUCZOWĄ ROLĘ, POMAGAJĄC W WALCE ZE SZKODNIKAMI, CHOROBYMI I INNYMI ZAGROŻENIAMI. PRODUKTY MUSZĄ BYĆ UŻYWANE Z NAJWYŻSZĄ OSTROŻNOŚCIĄ, ZWŁASZCZA GDY MÓWIMY O ŚRODKACH OCHRONY ROŚLIN PRZEZNACZONYCH DO FUMIGACJI. PRZESTRZEGANIE PRZEPISÓW PRAWNYCH JEST NIEZBĘDNE, ABY ZAPEWNIĆ BEZPIECZEŃSTWO UŻYTKOWNIKÓW I OCHRONIĆ ŚRODOWISKO.

Obowiązujące przepisy

Środki ochrony roślin przeznaczone dla użytkowników profesjonalnych winny być wprowadzane do obrotu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa określonymi w ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2024 roku, poz. 630). Aktualnie zgodnie z art. 28 i art. 41 ww. ustawy, nabywanie oraz wykonywanie zabiegów z zastosowaniem tych środków ograniczone jest wyłącznie do użytkowników profesjonalnych, tj. osób, które ukończyły odpowiednie szkolenie.

Specyficzne wymagania

Środki ochrony roślin, zawierające substancję czynną fosforek glinu lub fosforek magnezu, takie jak Quickphos Pellets 56 GE oraz Quickphos Tablets 56 GE, stanowią specyficzną grupę produktów. Ich działanie polega na uwalnianiu trującego gazu – fosforowodoru w obecności wilgoci atmosferycznej. Z tego względu, zgodnie z etykietą zatwierdzoną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, środki te są przeznaczone do stosowania wyłącznie przez użytkowników profesjonalnych, którzy ukończyli szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji.

Zagrożenia i odpowiedzialność

Ze względu na specyfikę działania tych produktów, nie powinny być one nabywane ani stosowane przez amatorów, takich jak działkowcy, którzy nie są świadomi zagrożeń związanych z ich użyciem. Dlatego też należy dołożyć wszelkich starań, aby wymóg ten był respektowany. Sprzedaż ww. środków ochrony roślin nie powinna odbywać się na rzecz użytkowników nieprofesjonalnych, którzy nie legitymują się zaświadczeniem o ukończeniu stosownego szkolenia.

Stosowanie fumigantów

- środki te przeznaczone są do stosowania tylko przez użytkowników profesjonalnych, którzy ukończyli szkolenie w zakresie stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji;
- zabrania się sprzedaży tych środków użytkownikom nieprofesjonalnym, amatorom np. działkowcom, którzy nie są świadomi zagrożeń, jakie mogą stwarzać

tego rodzaju preparaty;

- środki te zawierają substancję czynną fosforek glinu, którego działanie polega na uwalnianiu w obecności wilgoci atmosferycznej trującego gazu – fosforowodoru;
- przed zastosowaniem każdego środka ochrony roślin należy wnikliwie zapoznać się z jego etykietą.

Konsekwencje nieprzestrzegania przepisów dot. stosowania środków ochrony roślin

Zgodnie z art. 76 ust. 1 pkt 30 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o środkach ochrony roślin – kto, będąc profesjonalnym użytkownikiem środków ochrony roślin, stosuje te środki, nie posiadając aktualnego zaświadczenia o ukończeniu odpowiedniego szkolenia, podlega karze grzywny.

W przypadku stwierdzenia, iż środek ten został zastosowany przez użytkownika nieprofesjonalnego, czyli amatora, który nie legitymuje się aktualnym zaświadczeniem o ukończeniu szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji, podlega karze grzywny w formie mandatu karnego z art. 76 ust. 1 pkt 19 ww. ustawy.

Apel Ministerstwa

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przypomina dystrybutorom środków ochrony roślin o respektowaniu wymogu określonego w art. 28 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o środkach ochrony roślin (Dz. U. z 2024 roku, poz. 630). W związku z tragicznymi wydarzeniami, jakie miały miejsce w ostatnim czasie, związanymi z niewłaściwym, niezgodnym z przeznaczeniem zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych do fumigacji, środki te mogą być sprzedawane wyłącznie osobom, które ukończyły stosowne szkolenie.

Szkolenia uprawniające do zakupu środków ochrony roślin

Środki ochrony roślin przeznaczone dla użytkowników profesjonalnych mogą być zbywane osobom, które ukończyły szkolenia w zakresie:

- stosowania środków ochrony roślin, lub
- doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, lub
- integrowanej produkcji roślin.

Środki te mogą być również zbywane osobom, które ukończyły szkolenie wymagane w innym państwie członkowskim UE lub EOG, potwierdzone dokumentem o ukończeniu tego szkolenia.

Przepisy zobowiązują przedsiębiorcę dokonującego sprzedaży do sprawdzenia – weryfikacji, czy kupujący spełnia powyższe wymagania, w tym posiadania odpowiednich dokumentów. Zobowiązanie to dotyczy zarówno sprzedaży stacjonarnej, jak i internetowej.

Konsekwencje nieprzestrzegania przepisów dot. sprzedaży

Zgodnie z art. 76 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o środkach ochrony roślin – kto zbywa środek ochrony roślin przeznaczony dla użytkowników profesjonalnych osobie, która nie posiada szkolenia w zakresie sto-

sowania środków ochrony roślin, podlega karze grzywny.

UWAGA !!!

Niewłaściwie użyte ŚRODKI z FOSFORKIEM GLINU mogą być niebezpieczne dla zdrowia i życia!

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa jako urząd odpowiedzialny za nadzór nad wprowadzaniem do obrotu i stosowaniem środków ochrony roślin oraz w trosce o bezpieczeństwo ostatecznych użytkowników tych produktów prowadzi w całym kraju zintensyfikowane kontrole w odniesieniu do dystrybutorów i nabywców środków ochrony roślin.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Opolu

BIURO OGŁOSZEŃ

Kupię
Sprzedam
Zamienię

OODR
KOSIOW

PRZEZ
3 MIESIĄCE
ZA DARMO!

ZAMIEŚĆ SWOJE OGŁOSZENIE
W NASZEJ GAZECIE
(OKOŁO 30 SŁÓW)

TEL. 77 44 37 142
E-MAIL: inte@oodr.pl
SMS na nr 880 577 739 z treścią ogłoszenia

**Sprzedam opryskiwacz
Pilmet 2, 18 m. szerokości,
pojemność 1000 litrów**

Tel. 726 112 148

**Sprzedam agregat ścierniskowy
podorywkowy STALPROFIL STP
o szerokości 3 m. Zakupiony
w 2021 r., używany jeden sezon
w gospodarstwie 40 ha**

Tel. 606 937 755

Sprzedam siewnik Poznaniak

Tel. 726 112 148

**Sprzedam obornik
(powiat nyski)**

Tel. 77 435 97 63

Warunki ekologicznego chowu kur nieśnych w świetle nowych przepisów dotyczących produkcji ekologicznej A może jajko eko?

Jednym z alternatywnych sposobów gospodarowania jest produkcja ekologiczna. Pod pojęciem produkt ekologiczny rozumiemy produkt pochodzący z produkcji ekologicznej, inny niż wytworzony w okresie konwersji. Prowadzenie produkcji ekologicznej stwarza warunki do gospodarowania w sposób zrównoważony, wspomagający ochronę środowiska naturalnego, a na to kładzie główny nacisk Unia Europejska w nowej perspektywie WPR na lata 2023-2027.

Zgodnie z wytycznymi kraje wspólnoty powinny dążyć w najbliższej perspektywie do powiększenia bazy gospodarstw ekologicznych, tak aby stanowiły one 25% gospodarstw Unii Europejskiej. Polska w obecnym okresie produkuje dużą ilość ekologicznych warzyw i owoców, natomiast kuleje ekologiczna produkcja zwierzęca. Sytuacja ta wynika przede wszystkim z tego, że brakuje nam przetwórci produktu ekologicznego.

W dobie globalizacji, intensyfikacji produkcji opartej na nawożeniu i stosowaniu środków ochrony roślin, a także rosnącej konkurencji na rynku, poszukiwanie nisz rynkowych może stanowić alternatywne źródło dochodu dla małych i średnich gospodarstw. Taką niszą może stać się produkcja jaj ekologicznych, zwłaszcza tam, gdzie świadomość ekologiczna konsumentów jest na wysokim poziomie, nie tylko w okolicach wielkich miast, ale również na małym rynku lokalnym.

Jajka są łatwe w transporcie i sprzedaży, zajmują niewiele miejsca, można je przechowywać, a ich produkcja jest niezależna od warunków klimatycznych. Dzięki temu stanowią przewidywalne źródło dochodu, zapewniając całoroczny przyrływ gotówki w gospodarstwie. Jednakże, aby tak się stało, należy spełnić pewne warunki w zakresie zasad chowu ekologicznego i dobrostanu kur niosek.

Podstawowe zasady produkcji ekologicznej określa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego Rady (UE) 2018/848 z dnia 30.05.2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produkcji ekologicznej.

Podstawowe zasady chowu ekologicznego

Podstawową i niezmienną od lat zasadą w rolnictwie ekologicznym jest to, że w produkcji zwierzęcej, z wyjątkiem pszczelarstwa, nie jest możliwy chów zwierząt bez gruntów rolnych. W chowie ekologicznym zwierząt dodatkowo obowiązują następujące zasady:

- Zakaz stosowania GMO (organizmów genetycznie modyfikowanych) na każdym etapie produkcji.
- Zakaz chowu sztucznie wyhodowanych zwierząt poliploidalnych oraz innych form sztucznego rozrodu, tj. klonowanie czy przenoszenie zarodków.
- Stosowanie naturalnych metod reprodukcji, choć dopuszcza się sztuczne zapładnianie.
- Zakaz stosowania hormonów lub substancji o podobnym działaniu oraz stymulatorów wzrostu, w tym antybiotyków, kokcydiostatyków lub substancji o podobnym działaniu.

Ważne są również przepisy dotyczące wyboru hodowanych ras i linii – pierwszeństwo mają tu rodzime rasy i linie przydatne do produkcji ekologicznej, uwzględniające także ich cechy jak:

- zdolność zwierząt do warunków lokalnych,
- wartość hodowlana,
- długowieczność, żywotność,
- zdrowotność i odporność na choroby bez szkody dla ich dobrostanu.

Stado ptaków w gospodarstwie ekologicznym specjalizujące się w produkcji jaj ekologicznych musi być dostosowane do możliwości produkcyjnych gospodarstwa.

Dobierając rasy i linie do chowu kur niosek, najlepiej sprawdzają się stare rasy rodzime i lokalne. Ważne jest, aby ptaki pochodziły z własnej produkcji ekologicznej lub innego gospodarstwa ekologicznego o podobnym profilu produkcji. W przypadku braku ekologicznego drobiu na rynku dopuszcza się zakup drobiu bez certyfikatu eko-

Fot. 1 Przykład zapewnienia prawidłowych warunków dla kur niosek w ramach prowadzenia produkcji ekologicznej jaj

logicznego za zgodą WIJHARS, pod warunkiem że zakupione kury mają mniej niż trzy dni życia.

Żywienie

Kury powinny być żywione paszami ekologicznymi tj. ziarno zbóż czy zielonka, minimum 30% musi pochodzić z własnego gospodarstwa lub współpracy eko.

Ponadto, jako ptactwo grzebiące, kury powinny mieć dostęp do wybiegów i terenów na świeżym powietrzu przez cały dzień. Okres przestawiania całego gospodarstwa na produkcję ekologiczną trwa minimum 2 lata, także dla zwierząt. W przypadku wprowadzenia do gospodarstwa ekologicznego zwierząt nieekologicznych, okres konwersji wynosi 6 tygodni – w przypadku drobiu do produkcji jaj wprowadzonego w wieku poniżej 3 dni.

Wymogi dotyczące kurników

W odniesieniu do pomieszczeń i dobrostanu kurników stosuje się następujące wymogi:

- Kurniki muszą być tak skonstruowane, aby ptaki miały łatwy dostęp do terenów na otwartej przestrzeni.
- Każdy otwór wyjściowy/wejściowy musi być dostosowany do wielkości ptaka, 4 m/100 m² powierzchni użytkowej minimalnej powierzchni kurnika.
- Dodatkowo do otworów podwyższonych musi być doprowadzona rampa.

W przypadku kurników przeznaczonych dla wielu stad w jednym pomieszczeniu nie może być więcej niż 3000 kur niosek lub 4800 piskląt.

Nieco inne wymagania dotyczą kurników z wiatami, w tym przypadku:

- Otwory z wnętrza kurnika do wiaty mają łączną długość 2m/100 m².
- Otwory z wiaty na otwartą przestrzeń powinny mieć

Fot. 2 Zapewnienie dostępu do terenów otwartych dla produkcji ekologicznej przez cały dzień jest jednym z podstawowych wymogów rolnictwa ekologicznego

4m/100 m².

- Powierzchni wiaty nie uwzględnia się przy obliczaniu obsady i minimalnej powierzchni, chyba że ta wiaty posiada izolację zapewniającą inną temperaturę niż na zewnątrz budynku i jest dostępna przez 24 godziny na dobę.

Wyposażenie kurników

Każdy kurnik powinien być wyposażony w grzędę lub wzniesione poziomo do siedzenia w rozmiarach i proporcjach odpowiednich do wielkości grupy ptaków (na 1 kurę należy przyjąć 18 cm grzędę, 7 szt. niosek/1 gniazdo). Ponadto 1/3 podłogi powinna być w nich lita i pokryta ściółką (słoma, torf, piasek, trociny), a także w przypadku kur niosek powinna być wystarczająca i przeznaczona do gromadzenia odchodów. Ogólna powierzchnia użytkowa budynków dla drobiu nie może przekraczać 1600 m² – maksymalna obsada do 6 kur na 1 m² wolnej powierzchni podłogi. Kury muszą mieć łatwy dostęp do obszarów zielonej otwartej przestrzeni wybiegu (minimalna powierzchnia terenów otwartych 4 m²/1 ptaka). Światło naturalne może być uzupełnione światłem sztucznym maksymalnie do 16 godzin z nieprzerwanym ośmiogodzinnym odpoczynkiem nocnym bez światła sztucznego.

Fot. 3 Jednym z warunków prawidłowej produkcji ekologicznej jest wymóg 1 kogut/10-15 kur

Obsady i wybiegi

Jeden kogut powinien przypadać na 10-15 kur. Obszary na otwartej przestrzeni powinny być pokryte roślinnością, zapewniać w ciągu całego dnia stały dostęp do otwartej przestrzeni, a także łatwy dostęp do odpowiedniej liczby poidła (dostępność poidła – 2,5-3 cm/szt., dostępność do paszy – 9-11 cm/szt. brzegu karmidła). Ponadto na całym obszarze otwartej przestrzeni należy zapewnić odpowiednią ilość elementów zabezpieczających w postaci schronień, krzewów lub drzew. Do-

Fot. 4 Na terenie otwartym w produkcji ekologicznej obowiązuje wymóg zapewnienia odpowiednich schronień w postaci schronień, krzewów lub drzew

datkowo w przypadku chowu kur niosek obowiązuje zakaz stosowania takich praktyk gospodarskich jak: skubanie żywego drobiu czy zakaz przycinania dziobów.

Prowadzenie chowu w wyżej określony sposób pozwala na uzyskanie produktu ekologicznego w postaci jaj, stanowi również dodatkowy stały dochód w gospodarstwie. Ponadto od roku 2024 jest możliwe w ramach kampanii dopłat bezpośrednich uzyskanie dodatkowych środków finansowych w postaci dopłat do dobrostanu kur niosek.

Rolnicy ekologiczni prowadzący chów kur niosek, którzy są ujęci w wykazie producentów spełniających powyższe wymagania dotyczące rolnictwa ekologicznego oraz którzy posiadają numer zakładu drobiu, mogą wnioskować o uproszczony system płatności dobrostanowej (brak obowiązku posiadania planu dobrostanu zwierząt).

Tomasz Konig
PZDR Kluczbork

Źródła:

- 🔗 Zdjęcia: Tomasz Konig, pixabay.com
- 🔗 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego Rady (UE) 2018/848 z dnia 30.05.2018 roku w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produkcji ekologicznej.
- 🔗 Ekologiczny chów zwierząt w świetle nowych przepisów prawnych, Anna Litwinow, wyd. Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Radomiu, 2020 rok.

Rolnicy poszkodowani podczas powodzi na terenach objętych stanem klęski żywiołowej mogą zlecać bezpłatne wykonanie badań agrochemicznych do właściwej terytorialnie Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej.

Szczegółowe informacje pod nr telefonów OSChR w Opolu oraz pracowników terenowych:

Punkt Obsługi Klienta:

☎ 77/455 60 36 lub 77/455 62 21 wew. 25, 600 814 690

✉ ppp@opole.oschr.gov.pl

Dział Agrochemicznej Obsługi Rolnictwa:

☎ 77/455 60 36 lub 77/455 62 21 wew. 7, 602 523 868

✉ magdalena.diakow@opole.oschr.gov.pl

Zbigniew Brylak: ☎ 602 523 915, zbigniew.brylak@opole.oschr.gov.pl
(powiat prudnicki: gminy Prudnik, Lubrza, Biała, powiat krapkowicki: gminy Krapkowice, Strzeleczyki, Walce, powiat opolski: gminy Niemodlin, Tułowice, powiat brzeski: gmina Lewin Brzeski, powiat nyski: gminy Głucholazy, Korfantów)

Mariusz Brylak: ☎ 602 523 881, mariusz.brylak@opole.oschr.gov.pl
(powiat prudnicki: gmina Głogówek, powiat kędzierzyńsko-kozielski: gmina Bierawa, powiat głubczycki: gminy Głubczyce, Kietrz, Branice, Baborów)

Marek Gnyp: ☎ 602 523 975, marek.gnyp@opole.oschr.gov.pl
(powiat nyski: gminy Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Pakośćawice, Skoroszyce, powiat brzeski: gmina Grodków, Brzeg, Olszanka)

Agnieszka Woźnica: ☎ 602 523 979, agnieszka.woznica@opole.oschr.gov.pl
(powiat krapkowicki: gminy Gogolin, Zdzieszowice)

**DARMOWE
BADANIA
GLEB**

PORADNIK PASIECZNY

PODSTAWOWYM OBOWIĄZKIEM PSZCZELARZA ZIMĄ JEST ZAPEWNIENIE PSZCZOŁOM SPOKOJU. ZAKŁÓCENIE ICH SPOKOJU MOŻE BARDZO NEGATYWNIE WPŁYNAĆ NA PRZEBIEG ZIMOWLI. PRZYGOTOWANIE PSZCZOŁ DO ZIMOWLI POWINNO ODBYWAĆ SIĘ W OKRESIE OD OSTATNIEGO MIODOBRANIA DO POŁOWY WRZEŚNIA. PSZCZELARZE, KTÓRZY TO UCZYNIŁI, MOGĄ BYĆ SPOKOJNI I SWÓJ WYSIŁEK SKIEROWAĆ NA PRZYGOTOWANIE SIĘ DO WIOSNY I PRZYSZŁEGO SEZONU.

Okres zimowy to czas, gdy naszym pszczołom powinniśmy zapewnić spokój. O ile dla wytrawnych pszczelarzy nie ma w tym nic dziwnego, to dla młodego pokolenia (niekiedy nie wiekiem) nie jest to już takie oczywiste. Może jednak jest coś, co możemy robić na naszej pasiece, ciągnie nas tam przecież bardzo mocno. Oczywiście, że tak, ale uwzględniając powyższe rady.

Zakres prac zimowych obejmuje wykonanie kilku czynności:

Sprawdzenie stanu uli

Upewnij się, czy ule stoją na swoim miejscu i nie zostały naruszone, np. przez wiatr. W przypadku wątpliwości zabezpiecz je, spinając pasami lub dociążając daszki.

Kontrola potencjalnych intruzów

Sprawdź, czy na pasiece nie było nieproszonych gości np. zwierzyny leśnej lub, czy dzięcioły nie dobrały się do uli. W przypadku wykrycia uszkodzeń otwory należy uszczelnić (w żadnym razie pianką czy innymi chemicznymi uszczelniaczami) i dodatkowo przykręcić na nie płytę lub kawałek twardego styroduru. Robimy to oczywiście jak najdelikatniej. W przypadku poważniejszych problemów warto rozważyć rozwieszenie siatki na linkach nad ulami, co uniemożliwi dzięciołom dostęp.

Odsłanianie wylotków

W przypadku bardzo intensywnych opadów śniegu możemy delikatnie odsłonić wylotki.

Ocieplenie uli

Jeśli nie zrobiliśmy tego wcześniej, powinniśmy założyć ocieplenia (ja zachęcam, by zrobić to najpóźniej do 15 stycznia) oraz szuflady (gdy zimujemy na otwartych dennicach). Jeśli ocieplenie zostało założone wcześniej, możemy sprawdzić, czy jest wilgotne. Gdyby tak było, wymieniamy je na suche.

Przygotowanie popiołu

Przygotowujemy na pasieczniku zapas popiołu, najlepiej z węgla drzewnego. Będzie on nam potrzebny w przypadku gwałtownego ocieplenia, gdy jeszcze nie zejdzie warstwa śniegu. Wywabione z ula pszczoły (temperaturą i słońcem) w większości przypadków, gdy upadną na śnieg, już tam zostaną. Posypanie śniegu popiołem spowoduje jego szybsze topnienie, a tym samym uratuje wiele naszych pszczoł.

Monitorowanie zapasów pokarmu

Dobrze przygotowanym do zimy rodzinom pszczelim nie powinno zabraknąć pokarmu, a wręcz przeciwnie może zaistnieć potrzeba wycofania nadmiaru ramek z pokarmem na wiosnę. Różnie to jednak bywa. Przecież kupujemy czy dziedziczymy pszczoły także w okresie późnojesiennym (często nie mając jeszcze wystarczającej wiedzy i doświadczenia). Nawet najstarsi pszczelarze nie zawsze wiedzą do końca co się dzieje w ulu, a co dopiero nowicjusze. W interesie producentów i sprzedawców leży, by wszyscy dokarmiali pszczoły w tym okresie ciastem. Oczywiście nie ma większej porażki dla pszczelarza jak dopuścić do upadku pszczoł z powodu głodu. Jeśli mamy taką możliwość to skorzystajmy z porady doświadczonego pszczelarza. Do wszystkich porad, by poddać ciasto, należy podchodzić ostrożnie i traktować jako ostateczność. Przerób ciasta w tym okresie jest dla organizmów pszczoł niewyobrażalnym obciążeniem, szczególnie że pozostają cały czas w ulu, gdzie zdrowe pszczoły nigdy nie będą się wypróżniać! Lepiej wykorzystać skrajną ramkę pokarmu z innej mocnej rodziny gdzie jest go nadmiar.

Kluczowym czynnikiem gwarantującym prawidłową zimowlę jest odpowiednia siła rodziny, jej stan zdrowotny (głównie skuteczne zwalczanie warrozy) oraz zapewnienie pszczołom niezbędnego zapasu dobrego pokarmu. O ile dla doświadczonych pszczelarzy nie ma w tym nic dziwnego,

go, to dla młodego pokolenia (niekoniecznie wiekiem) nie jest to już takie oczywiste.

Fenomenem rodziny pszczelej jest umiejętność zawiązania kłębu zimowego. Jest to swoistego rodzaju kula oplatająca ramki z pokarmem. W jej środku pszczoły tworzą optymalne warunki dla matki oraz utrzymują temperaturę około 20-25°C (w sezonie temperatura w ulu wynosi około 34-35°C). Na zewnątrz kłębu temperatura wynosi około 8-10°C. To rozwiązanie stwarza optymalne warunki dla matki, która w tym okresie nie powinna czerwić. Pszczoły na obrzeżach kłębu tworzą warstwę izolacyjną i wymieniają się, aby nie krzepnąć. Utrzymanie, a właściwie wytworzenie wyższej temperatury przez pszczoły jest możliwe poprzez wprawienie ich mięśni tułowia w „drżenie”. W zależności od temperatury otoczenia, kłąb zacieśnia się lub rozluźnia. Podniesiona temperatura wewnątrz kłębu umożliwia także podgrzanie zgromadzonego w plastrach pokarmu, z którego w pierwszej kolejności korzystają pszczoły. W miarę jego wykorzystania kłąb się przemieszcza. W tym okresie pszczoły spowalniają swój metabolizm do niezbędnego minimum. Dzieje się tak m.in. dlatego, że zwiększa się w ulu zawartość dwutlenku węgla (CO²) do 3-6%. Latem powietrze ulowe zawiera około 1% CO². Zdrowe pszczoły wypróżniają się w locie. Wszelkie ślady kału wewnątrz ula są oznaką choroby. Kolejnym fenomenem pszczół w tym obszarze jest możliwość niezalotniania przez nie potrzeb fizjologicznych nawet przez kilka miesięcy. Jest to zasługą posiadanego przez nie *gruczołu rektalnego* konserwującego kał oraz jelita mogącego się wielokrotnie powiększyć.

Skutkiem niepokojenia pszczół w tym okresie może być:

- rozluźnienie kłębu zimowego,
- podniesienie temperatury w gnieździe, co skutkuje zwiększonym zużyciem pokarmu prowadzącym do przepelnienia jelita grubego pszczół,
- niepotrzebna utrata energii pszczół, która często prowadzi do rozwoju chorób, szczególnie choroby sporcowej – nosekozy, a nawet upadku rodziny.

Pomimo że styczeń to przecież kalendarzowa zima, w ostatnich latach zdarzało się, że wzrost temperatury

i słońce wywabiały pszczoły z uli i wykonywały one częściowy oblot. W takiej sytuacji, obserwując wylotek, można ocenić kondycję pszczół. Dodatkowo, wysuwając szufladę (w przypadku dennic higienicznych), można na podstawie widocznych śladów określić wielkość i ułożenie kłębu, a także sprawdzić, czy nie występują oznaki wilgoci lub pleśni. Jeśli zostaną zauważone takie problemy, warto przeanalizować konieczność poprawy wentylacji ula. Najłatwiej to zrobić poszerzając wylotek i otwierając korek pajęczka w powalce. Można też zastanowić się, czy np. poprzez zamknięcie odpływu powietrza folią położoną nad ramkami nie doprowadziliśmy do tego stanu sami. Musimy ją wtedy przesunąć, dając szansę powietrzu ulowemu wydostać się do góry. Cały czas pamiętamy przy tym, że nadmierna wilgoć panująca w ulu jest skrajnie niekorzystna dla pszczół. Jednocześnie dbamy o zachowanie odpowiedniej temperatury jego wnętrza. Zdaniem wielu fachowców jednym z największych wrogów pszczół w tym okresie jest właśnie wilgoć.

Nietypowym zachowaniem pszczół w tym okresie może być reakcja na brak matki objawiająca się odgłosem wydobywającym się z ula podobnym do płaczu. Ratunkiem dla takich pszczół będzie wtedy ich połączenie z inną rodziną. Warto jednak wcześniej poradzić się doświadczonego pszczelarza lub przeczytać (np. co na ten temat sądzi Pani Wanda Ostrowska, autorka książki – *Gospodarka pasieczna*), by nie narazić się na stratę kolejnej rodziny pszczelej.

W styczniu można również wykonać zabieg zwalczania warrozy przy wykorzystaniu preparatów kwasowych (np. WarroMed). Pamiętać jednak należy, że zabieg taki wykonujemy raz na generację pszczół.

Wolny czas wykorzystujemy na naukę, planowanie i przygotowanie do następnego sezonu. Dobrze przygotowany do sezonu pszczelarz ma wyczyszczone, zdezynfekowane korpusy, zbite i zadrutowane ramki, przygotowany zapas węzy oraz dopieszczony strój pasieczny. Szczególną uwagę poświęcamy na zabezpieczenie ramek z suszem, aby przypadkiem motylca nie zrobiła tam spustoszenia.

 Antoni Ożóg

Prezes Wojewódzkiego Związku Pszczelarskiego w Opolu

Polska Prezydencja w Unii: 7 x bezpieczeństwo

1 stycznia Polska objęła przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. O priorytetach polskiej prezydencji w zakresie obronności i bezpieczeństwa żywnościowego pisze poseł Tomasz Kostuś

RAZ NA 13 LAT KAŻDE Z 27 PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UNII NA 6 MIESIĘCY OBEJMUJE TZW. PREZYDENCJĘ, CZYLI STAJE NA CZELE RADY UNII EUROPEJSKIEJ I KOORDYNUJĄC DZIAŁANIA WSPÓLNOTY, NADAJE IM KIERUNEK POLITYCZNY ORAZ DBA O JEJ ROZWÓJ. TO DUŻE WYZWANIE, ALE TAKŻE MOŻLIWOŚĆ WIĘKSZEGO I REALNEGO WPŁYWU NA DECYZJE PODEJMOWANE W BRUKSELI. 1 STYCZNIA PRZED TĄ SZANSĄ STANĘŁA POLSKA.

Szanse i wyzwania

Nie ma co ukrywać. Druga w historii naszego członkostwa polska prezydencja przypada na szczególny okres – tak na świecie, jak i w samej Unii. We wspólnocie jest to początek prac nowych komisarzy unijnych, na świecie coraz bardziej napięta sytuacja związana z konfliktami w Ukrainie i na Bliskim Wschodzie oraz zagrożeniem ze strony Rosji i działaniami hybrydowymi. Do tego dochodzi zaostrzająca się rywalizacja na linii USA-Chiny, nieprzewidywalność Białego Domu pod rządami Donalda Trumpa oraz kryzysy: migracyjny i klimatyczny. To wielkie wyzwanie dla

Polski, ale też tym większa przed nią szansa na wypracowanie pozycji silnego lidera europejskiego.

Słowem kluczem polskiej prezydencji w tych turbulentnych czasach jest więc bezpieczeństwo. Bezpieczeństwo rozumiane bardzo szeroko: jako bezpieczeństwo militarne, żywnościowe energetyczne, ekonomiczne, zdrowotne, informacyjne i cywilne. Z tych siedmiu filarów priorytetowe, najważniejsze w ocenie Polski są trzy pierwsze i to na nie będziemy kłaść nacisk szczególnie.

Obronność przede wszystkim

Mało które z państw europejskich tak dotkliwie, jak Polska doświadczyło rosyjskiej agresji i prób dominacji i tak dobrze rozumie zagrożenie ze wschodu. Dlatego szczególny nacisk kładziemy na umacnianie zdolności obronnych Unii Europejskiej, w tym na koordynację działań w ramach wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony oraz wzmocnienie współpracy w obszarze obronności w kontekście NATO. Współczesne zagrożenia, takie jak cyberataki, broń masowego rażenia czy niestabilność na granicach, wymagają nowoczesnych strategii obronnych i wspólnych inicjatyw w zakresie szybkiej mobilizacji sił zbrojnych. Niezwykle ważny jest także rozwój europejskiej współpracy w zakresie wywiadu i wymiany informacji, co umożliwi szybszą reakcję na zagrożenia ze strony państw trzecich czy organizacji terrorystycznych. Ale jak mówi stara mądrość ludowa – umiesz liczyć, licz na siebie. Dlatego jednym z naszych kluczowych celów jest zwiększenie wydatków na obronność przez państwa członkowskie, tak by mogły utrzymać wysoką gotowość wojskową i odpowiednio reagować na zagrożenia. Z 4,7 PKB, które sami przeznaczamy na obronność, jesteśmy i będziemy tutaj wzorem dla innych. Jako kraj graniczący z obszarami niestabilnymi, takimi jak Ukraina i Białoruś, dostrzegamy także wagę wzmocnienia bezpieczeństwa militarnego na wschodnich rubieżach Unii. Budujemy Tarczę Wschód,

ale ponieważ ma ona chronić nie tylko Polskę, ale całą Wspólnotę, będziemy dążyć do pozyskania dla niej finansowania. Nie powinniśmy sami ponosić tych kosztów. Wreszcie minimum 6 mld przeznaczymy w 2025 roku na budowę schronów, a do każdego polskiego domu trafi podręcznik, jak zachować się w czasach kryzysu i zagrożenia – tak by Polacy w tych trudnych czasach czuli się pewniej.

Wiemy, czym to się je

Obok obronności, kluczowym priorytetem naszej prezydencji w UE będzie bezpieczeństwo żywnościowe. Nabrało ono szczególnego znaczenia w obliczu wznoszących cen surowców oraz kryzysów związanych z wojnami i zmianami klimatycznymi, które dramatycznie odbijają się na łańcuchach dostaw. Jako jeden z największych producentów rolno-spożywczych w Europie wiemy doskonale, czym to się je. Będziemy zatem podejmować działania mające na celu wzrost autonomii UE w zakresie produkcji żywności i zmniejszenie uzależnienia od importu surowców rolnych. Zadbamy o konkurencyjność unijnego rolnictwa – także w zakresie zagrożeń dla niego ze strony Mercosur czy importu płodów rolnych ze wschodu. Uważamy, że w tym niestabilnym czasie trzeba także brać pod uwagę obawy rolników sprzeciwiających się radykalnym inicjatywom zmierzającym do obniżenia emisji CO₂ czy zwiększenia bioróżnorodności i będziemy przekonywać do tego pozostałe kraje członkowskie.

Wspólna strategia obrony i produkcji żywności

Choć obronność i bezpieczeństwo żywnościowe wydają się być dwoma odrębnymi obszarami polityki, ich współzależność jest nie do przecenienia. W obu chodzi o bezpieczeństwo Ziemi. Kryzys w Ukrainie pokazał, jak destabilizacja w jednym regionie może mieć globalne konsekwencje, w tym zakłócenie dostaw żywności. Długofalowe bezpieczeństwo Europy zależy więc nie tylko od silnej obronności, ale także od zapewnienia dostępu do kluczowych zasobów, takich jak żywność.

W oparciu o priorytety polskiej prezydencji będziemy dążyć do stworzenia bardziej zrównoważonej, bezpiecznej i odporniejszej na kryzysy wspólnoty. Wierzę, że odegramy istotną rolę w kształtowaniu przyszłości Unii, w której obronność i bezpieczeństwo żywnościowe będą kluczowymi elementami strategii rozwoju, a Polska wyrośnie na prawdziwego lidera Europy.

Tomaz Kostuś

- poseł na Sejm RP trzech kadencji, zasiada w komisjach: Finansów, Kontroli Państwowej, Ustawodawczej oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw powodzi, wicemarszałek województwa opolskiego 2010-14

Polska Prezydencja w Radzie Unii Europejskiej 2025 Bezpieczne i konkurencyjne rolnictwo

Z POCZĄTKIEM 2025 ROKU POLSKA OBEJMIE PRZEWODNICTWO W RADZIE UNII EUROPEJSKIEJ PO RAZ DRUGI, TRZYNAŚCIE LAT PO PIERWSZEJ PREZYDENCJI I DWADZIEŚCIA LAT OD PRZYSTĄPIENIA DO WSPÓLNOTY. HASŁO PRZEWODNIE POLSKIEJ PREZYDENCJI BRZMI „BEZPIECZEŃSTWO, EUROPO!”, PODKREŚLAJĄC PRIORYTETOWE ZNACZENIE BEZPIECZEŃSTWA W SIĘDMU WYMIARACH: ZEWNĘTRZNYM, ENERGETYCZNYM, EKONOMICZNYM, ŻYWNOŚCIOWYM, ZDROWOTNYM, INFORMACYJNYM I WEWNĘTRZNYM.

Siedem filarów bezpieczeństwa

Program polskiego przewodnictwa w Radzie UE skupia się na obszarach takich jak:

Bezpieczeństwo zewnętrzne

Polska prezydencja będzie wspierać działania na rzecz wzmocnienia europejskiej obronności, zwiększenia nakładów wojskowych oraz współpracy z NATO. Szczególną uwagę zwrócono na ochronę infrastruktury obronnej, takiej jak Tarcza Wschód i Bałtycka Linia Obrony.

Bezpieczeństwo energetyczne

Priorytetem będzie pełne odejście od importu rosyjskich źródeł energii, obniżenie cen energii oraz rozwój ram unij-

nego bezpieczeństwa energetycznego. Polska będzie promowała zmniejszenie zależności od importowanych technologii i surowców krytycznych.

Bezpieczeństwo ekonomiczne

Polska prezydencja będzie dążyła do znoszenia barier dla działalności transgranicznej, szczególnie w sektorze usług. Ważnym punktem będzie przywracanie uczciwej konkurencji dla przemysłu UE oraz promowanie zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Bezpieczeństwo żywnościowe

Kluczowe będą działania na rzecz silnej Wspólnej Polityki Rolnej wspierającej rolników i zachęcającej do działań prośrodowiskowych.

Bezpieczeństwo zdrowotne

Polska prezydencja skupi się na cyfrowej transformacji opieki zdrowotnej, zdrowiu psychicznym dzieci i młodzieży oraz dywersyfikacji łańcuchów dostaw leków. Ważnym aspektem będzie także poprawa bezpieczeństwa lekowego UE.

Bezpieczeństwo informacyjne

Priorytetem będzie koordynacja w walce z dezinformacją i manipulacją informacjami, a także rozwój nowoczesnych i bezpiecznych usług cyfrowych, co przyczyni się do większej odporności na cyberzagrożenia.

Bezpieczeństwo wewnętrzne

Polska prezydencja podejmie działania na rzecz ochrony granic zewnętrznych UE, ograniczenia nielegalnej migracji i zwalczania zagrożeń hybrydowych.

Priorytety w obszarze rolnictwa

Polska prezydencja zwróci szczególną uwagę na kwestie związane z bezpieczeństwem żywnościowym oraz konkurencyjnością unijnego rolnictwa. Głównym celem działań w tym obszarze będzie wzmocnienie Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), która ma wspierać rolników i rozwój obszarów wiejskich, a jednocześnie zachęcać do działań prośrodowiskowych.

Działania Unii Europejskiej powinny skutecznie chronić wrażliwe sektory gospodarki, a także wymagać od producentów spoza UE przestrzegania standardów unijnych w zakresie jakości i bezpieczeństwa żywności oraz zrównoważonego rozwoju. Głównym celem w tym obszarze jest utrzymanie konkurencyjności europejskiego rolnictwa przy zapewnieniu dostępu do dobrej jakości żywności. *„Żywność jest produktem strategicznym (...) musimy wzmocnić i dyskutować o Wspólnej Polityce Rolnej, tak żeby nasze rolnictwo było jak najbardziej konkurencyjne, ale z tym także jest związany dostęp konsumentów w całej Europie do dobrej jakości żywności”* – podkreślił Minister ds. Unii Europejskiej Adam Szłapka.

Polska Prezydencja w 2025 roku zamierza aktywnie wspierać rozwój silnej Wspólnej Polityki Rolnej, która ma motywować rolników do podejmowania działań proekologicznych i wskazywać korzyści wynikające z przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych.

Ważne inicjatywy i wydarzenia

W ramach prezydencji planowane są istotne wydarzenia związane z rolnictwem, m.in.:

- Konferencja poświęcona przyszłości WPR (Warszawa, Stadion Narodowy, 5 marca 2025 r.)
- Europejskie Forum Rolnicze (Jasionka k. Rzeszowa, 26–27 marca 2025 r.)
- Kongres Odnowy i Rozwoju Wsi (Poznań, 8–10 maja 2025 r.)

Wydarzenia te mają na celu podkreślenie roli rolnictwa w zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego i jego adaptacji do współczesnych wyzwań, takich jak zmiany klimatu, konkurencja na rynkach globalnych oraz potrzeba zachowania zrównoważonego rozwoju.

Kalendarz polskiej Prezydencji obejmuje oficjalne i nieformalne spotkania odbywające się w Polsce, Brukseli, ale i na całym świecie, w tym posiedzenia wysokiego szczebla, spotkania urzędnicze, eksperckie oraz wydarzenia organizowane w ramach programu kulturalnego. Przez nadchodzące pół roku, w samej Polsce odbędą się 22 rady nieformalne (spotkania ministrów), ponad 300 oficjalnych spotkań towarzyszących, a nasz kraj odwiedzi ponad 40 tysięcy gości z całej Europy, między innymi szefowie i ministrowie rządów krajów członkowskich UE. Należy zaznaczyć, że kalendarz nie jest zamknięty. Zachęcamy do odwiedzenia oficjalnej strony polskiej Prezydencji 2025: www.poland25.eu.

Polska prezydencja w Radzie UE to okazja do zaprezentowania stanowiska naszego kraju i promowania współpracy w kluczowych obszarach, takich jak bezpieczeństwo żywnościowe, wsparcie rolników i rozwój złożony z adaptacji do współczesnych wyzwań. Działania te będą miały na celu budowę bezpieczniejszej, konkurencyjnej i zintegrowanej Europy.

 Joanna Moch

Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw

Źródła:

- Zdjęcie: adobe stock
- <https://www.gov.pl/web/premier/program-polskiej-prezydencji-w-radzie-ue>
- <https://www.gov.pl/web/ijhars/polskie-przewodnictwo-w-radzie-unii-europejskiej-w-2025-roku--znamy-logo-motto-oraz-priorytety-prezydencji>

PRENUMERATA Kuriera Rolniczego

Zadzwoń pod numer **77 44 37 142**
lub zamów u naszych doradców terenowych
w Powiatowych Zespółach Doradztwa Rolniczego

TYLKO
3,50 ZŁ
MIESIĘCZNIE

ZAMÓW
JUŻ DZIŚ

Polscy rolnicy na 20-lecie wejścia Polski do UE

Wojciech Grabowski

20-LECIE WDRAŻANIA W POLSCE WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ UNII EUROPEJSKIEJ JEST DOSKONAŁĄ OKAZJĄ DO PRZEDSTAWIENIA ROLNIKÓW, KTÓRZY DOBRZE WYKORZYSTALI TEN CZAS DO ROZWOJU SWOICH GOSPODARSTW. JEDNYM Z NICH JEST WOJCIECH GRABOWSKI Z JANKOWIC WIELKICH.

MD: Jak Pan wspomina czas przed akcesją? Jakimi maszynami uprawowymi Pan dysponował?

WG: 20 lat temu firmą zarządzał mój ojciec, a ja przyszedłem wkrótce potem – mówi Pan Wojciech. – Na pewno jednak przez te 20 lat rolnictwo zmieniło się diametralnie, nie tylko u nas, ale w większości gospodarstw w Polsce. Teraz mamy maszyny zachodnie. Mało w których gospodarstwach są stare ursusy, czy jakieś tam, powiedzmy, małe zabawki do uprawy roli. Wszystko jest praktycznie coraz większe, coraz nowocześniejsze, i jakby nie było, Unia pomaga w unowocześnianiu tego gospodarstwa.

MD: Czy w tym czasie coś udało się kupić, korzystając z funduszy unijnych?

WG: Dostaliśmy dofinansowanie na dwa siewniki w tym czasie: jeden do uprawy bezorkowej, a drugi niedawno, jakieś półtora roku temu, do uprawy no-tillowej i strip-tillowej. Więc są to naprawdę maszyny bardzo nowoczesne, bardzo mocne i ułatwiają oraz przyspieszają pracę w polu.

MD: Czyli wcześniej pracując na roli, stosowaliście tradycyjną orkę?

WG: Wtedy była orka, potem uprawa i siew, a teraz tak naprawdę dużo możemy wykonać jednorazowo. Możemy też nawozić, dawkując trzy rodzaje: jeden płynny, dwa sypkie, a za nimi z tyłu idzie siew. Praktycznie pięć czynności robimy jednym przejazdem.

MD: Czyli generalnie Pan pozytywnie ocenia obecność w Unii Europejskiej?

WG: Zdecydowanie.

MD: A będzie Pan korzystał z jakichś środków w najbliższej przyszłości?

WG: Jeżeli będzie możliwość, to jak najbardziej.

MD: Co takiego by tutaj się przydało?

WG: Na pewno nowszy siewnik i właśnie do tego zestawu, agregatu uprawowego, bo to jest zestaw uprawowo-siewny. Z tyłu jest rampa siewna i możemy ściągnąć tę rampę siew-

ną i zamontować dwunastorzędowy siewnik punktowy. To bym na pewno chciał kupić z dofinansowaniem unijnym.

MD: Dziękuję za rozmowę.

dr Mariusz Drożdż
PZDR Opole

Seminarium Polskiej Akademii Nauk w OODR

W OPOLSKIM OŚRODKU DORADZTWA ROLNICZEGO W ŁOSIOWIE NAUKOWCY Z WOJEWÓDZTW: DOLNOŚLĄSKIEGO, ŚLĄSKIEGO I OPOLSKIEGO ORAZ PRACOWNICY OŚRODKA RADZILI O PRZYSZŁOŚCI WSI. PRZEDSTAWILI WYNIKI BADAŃ ZESPOŁU DS. ROLNICTWA KATOWICKIEGO ODDZIAŁU POLSKIEJ AKADEMII NAUK.

Celem naukowego seminarium było podzielenie się wynikami badań nad przeszłością nie tylko rolnictwa, ale także życia mieszkańców na obszarach wiejskich.

– Jestem niezmiernie zaszczycona tym, że seminarium Polskiej Akademii Nauk odbywa się w naszym Ośrodku – powiedziała podczas otwarcia posiedzenia **Genowefa Prorok**, Dyrektor Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. – Na konferencji są przedstawiciele naukowcy, którzy biorą udział w seminarium i swoimi referatami, wystąpieniami pokazują, w jakim kierunku idzie rolnictwo. Są też nasi prelegenci z Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Łosiu, którzy de stricto pracują z rolnikami i już wskazują te kierunki rozwoju wsi i rolnictwa na obszarach wiejskich.

– Cieszę się z odnowienia współpracy z Opolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Łosiu – przyznała **prof. Dominika Malchar-Michalska**, Przewodnicząca Komisji Nauk Rolniczych PAN Oddziału w Katowicach. – Członkowie Komisji Nauk Rolniczych prowadzą badania zarówno z zakresu ekonomiki rolnictwa, jak i produkcji rolnej, unowocześnienia całych systemów produkcji i ich organizacji. Także w zakresie hydrologii, ochrony środowiska i mechanizacji rolnictwa. Jest więc to zróżnicowane środowisko składające się z przedstawicieli wielu dyscyplin naukowych z zakresu nauk rolniczych i ośrodków naukowych. A ostatnio pojawiło się wiele wyzwań w zakresie zmian klimatycznych, konieczności dostosowania się do wytycznych, unijnych. W zakresie ekonomii istotna jest kwestia, chociażby odporności gospodarstw rolnych na otwarcie granic z Ukrainą, ale także i wyzwania związane z Zielonym Ładem.

I rzeczywiście wieś ma warunki do rozwoju. Na Opolszczyźnie szansą na rozwój jest nie tylko uprawa ziemi. To także inwestowanie w energię odnawialną. To szansa na opłacalność w polu i zagrodzie.

A czy OZE jest szansą dla opolskich obszarów wiejskich?

– Myślę, że tak – stwierdza **Sandra Mączyńska** z Opolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. – Odnawialne Źródła Energii są szansą dla rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce, ponieważ co do zasady i z definicji są to niewyczerpalne źródła energii. Nie ma możliwości, że nagle zabraknie słońca, wody czy wiatru. Dlatego uważam, że przy tej innowacji, którą teraz mamy, przy tych dotacjach, które wspierają sektor rol-

niczy, jesteśmy w stanie śmiało powiedzieć, że jest to dla nas dobra ścieżka rozwoju. Mamy 20 tysięcy małych i dużych instalacji fotowoltaicznych, dających tyle energii elektrycznej, co dwa bloki elektrowni Opole. Teraz czas na to, żeby robić instalacje fotowoltaiczne również z magazynami energii i dzięki nim dużo większa będzie opłacalność takiej instalacji fotowoltaicznej.

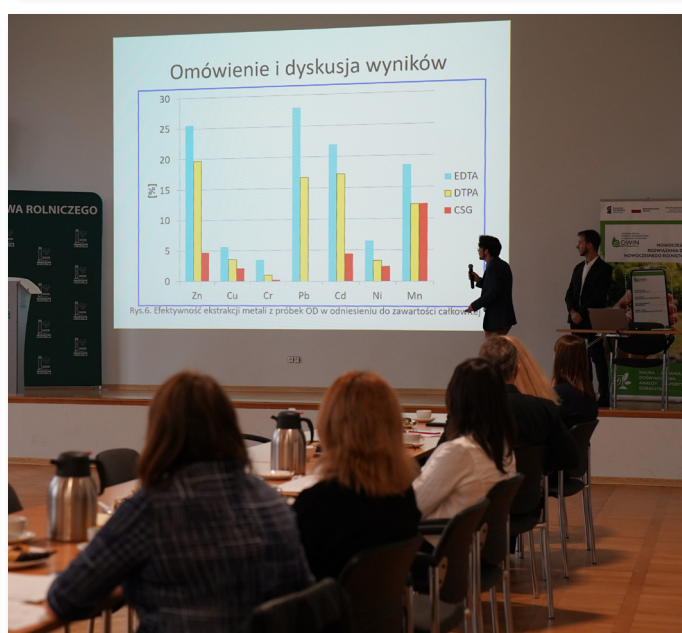
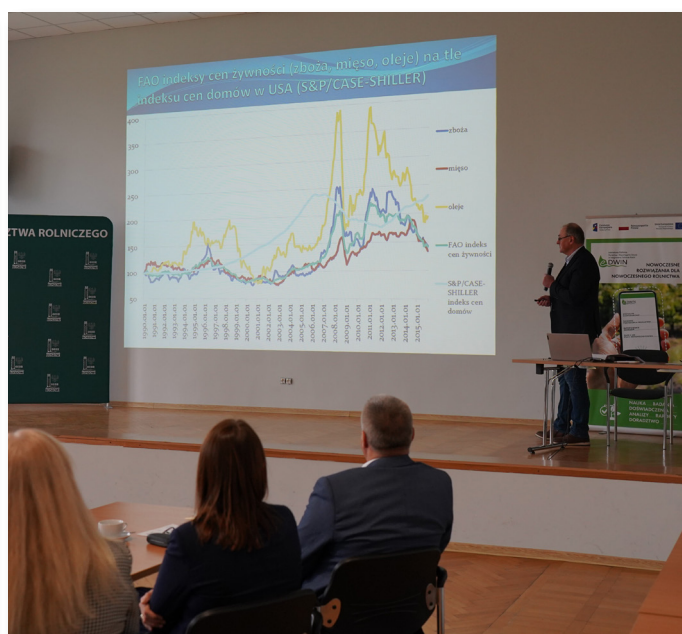

– Od bardzo wielu lat zajmuję się rolnictwem, a tak naprawdę biomasą, materią organiczną, którą wykorzystuje się w rolnictwie, m.in. w celu wzbogacenia w substancje humusowe – mówi **prof. Izabela Pisarek** z Uniwersytetu Opolskiego. – I jest to taki kierunek, który sprzyja sekwestracji węgla w glebie, a więc długookresowemu składowaniu węgla w glebie, ograniczeniu procesu mineralizacji materii organicznej. W ramach swoich badań naukowych współpracuję m.in. z firmami, które produkują czy hodują grzyby jadalne. Pozostaje duża ilość biomasy, którą następnie należy w jakiś sposób, zutylizować. Ta utylizacja, najbardziej uzasadniona i ze względów ekonomicznych i ekologicznych, polega na wprowadzeniu jej do gleby, ponieważ ta materia organiczna ma bardzo cenne właściwości. Nie tylko zawiera bardzo dobrze zhumifikowaną materię organiczną, ale jest bogata wiele związków mineralnych, które mogą wrócić do obiegu i być wykorzystane przez rośliny. Zajmujemy się też tematyką rolnictwa węglowego, bowiem jest to także jeden z elementów, który można wpisać w ekoschematy, które mówią o wykorzystaniu przede wszystkim obornika. Wszyscy wiemy, że z obornikiem i jego dostępnością mamy duże problemy. Natomiast jesteśmy czwartym w świecie producentem grzybów jadalnych. W związku z powyższym tej biomasy jest bardzo dużo. Spalanie jej w celu utylizacji czy produkcji biogazów wydaje mi się bardzo nieekologicznym podejściem do sprawy, skoro możemy wykorzystać tę biomasę do produkcji rolnej, czyli możemy ją przywrócić do obiegu. Tym bardziej, że jest ona produktem, który powstaje po produkcji grzybów jadalnych, które są dopuszczone do konsumpcji, a więc są przebadane, zdrowe i przydatne dla nas.

Gospodarstwo rolne to firma dużego ryzyka pod chmurką. Szansą na łagodzenie kryzysowych sytuacji są alternatywne źródła dochodu zarówno dla dużych, jak i mniejszych gospodarstw. Inną kwestią jest też wprowadzenie działań związanych z Europejskim Zielonym Ładem, przeciwko któremu przed rokiem zaczęli protestować rolnicy.

– Chciałem zwrócić uwagę właśnie na przyczyny protestów rolniczych, o których sporo było w opinii publicznej kilka miesięcy temu i o ich

uwarunkowaniach i konsekwencjach, zwłaszcza w zakresie tego, jak ten Europejski Zielony Ład się zmienił – mówi **prof. Karol Kociszewski** z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. – Długookresowo jest on bardzo potrzebny, dlatego, że mamy do czynienia ze zmianami klimatycznymi, które wpływają bardzo silnie na warunki prowadzenia produkcji rolnej w sposób niekorzystny i to jest naukowo udowodnione. A co za tym idzie, jeżeli nawet rolnicy tego w krótkim okresie nie odczuwają, to zaczną coraz silniej odczuwać w przyszłości. No i tym samym protesty, które są w tej chwili zrozumiałe, dlatego że wiążą się z obciążeniami w stosunku do sposobu prowadzenia gospodarstw rolnych i z kosztami. Jednakże w długim okresie rolnicy niejako podcinają gałąź, na której sami siedzą, dlatego, że jeżeli Zielony Ład zostanie za silnie ograniczony, bądź w ogóle wycofany, to wtedy będzie bardzo niekorzystnie wpływać na politykę klimatyczną, a to z kolei spowolni wszystkie działania zapobiegające tym wszystkim negatywnym konsekwencjom, które będą dotyczyć rolników. Były już pomysły, żeby wracać do starych rzeczy, małych gospodarstw z jedną krową, jedną kozą, paroma kurami. Według mnie

to się nie wróci, bo we Francji na przykład łączy się efektywne gospodarstwa w większej skali. Produkcja towarowa wymaga większych obszarów, zasiewów i ogólnie też większej liczby zwierząt gospodarskich, ale powinny być spełnione podstawowe kryteria, związane z ochroną środowiska i w tym również polityką klimatyczną. A ten drugi tor rozwoju to są właśnie te mniejsze gospodarstwa. Według mnie najlepiej, jeżeli miałyby one certyfikaty rolnictwa ekologicznego. Oczywiście gospodarstwa ekologiczne także mogą być duże, bo powinny zasilać rynek. I tutaj mamy problem w Polsce, bo mamy słabe połączenia w sieciach dystrybucji.

Rolnicy na Opolszczyźnie uprawiają ponad pół miliona hektarów ziemi. Osiągają najlepsze wyniki w kraju. Mimo, że dochody nie zawsze pokrywają się oczekiwaniami gospodarzy, to na podstawie wyników badań naukowców, można stwierdzić, że opolska wieś to wieś przyszłości.

Konie, relaks i wiejskie atrakcje w „Stajni Borycz”

„STAJNIA BORYCZ” ROZPOCZĘŁA SWOJĄ DZIAŁALNOŚĆ W MARCU 2019 ROKU. UROKLIWA STADNINA KONI, POŁOŻONA JEST W MIEJSCOWOŚCI BORYCZ W POWIECIE STRZELECKIM. JEST TO MIEJSCE STWORZONE Z SERCEM, GDZIE MOŻNA SPOTKAĆ OGROMNĄ ŻYCZLIWOŚĆ I GOŚCINNOŚĆ. PRZYCIĄGA ZARÓWNO MIŁOŚNIKÓW JEŹDZIECTWA, JAK I OSOBY SZUKAJĄCE WYPOCZYNKU Z DALA OD MIEJSKIEGO ZGIEŁKU.

Idealne warunki jeździeckie

Znajdziemy tu trzy przestronne stajnie, halę oraz plac zewnętrzny, co umożliwi korzystanie z usług przez cały rok. Kryta ujeżdżalnia zapewnia doskonałe warunki zarówno dla doświadczonych jeźdźców, jak i tych, którzy dopiero zaczynają swoją przygodę z jeździectwem.

W stajniach mieszka około 25 wspaniałych koni, z których część jest dostępna dla gości wraz z pełnym wyposażeniem. Oferowane są lekcje jazdy konnej dla osób o różnym stopniu zaawansowania, dostosowane do indywidualnych potrzeb i umiejętności. Zespół doświadczonych instruktorów dba o to, aby każdy uczeń mógł rozwijać się w atmosferze wsparcia i bezpieczeństwa.

Coś dla najmłodszych pasjonatów koni

Stajnia Borycz to również miejsce przyjazne dzieciom i młodzieży. W okresie wakacji i ferii zimowych organizowane są półkolonie w siodle, podczas których młodzi uczestnicy mają okazję nie tylko doskonalić swoje umiejętności jeździeckie, ale także poznawać życie na wsi. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszy się nocleg na sianie, jest to niezapomniane przeżycie, które pozwala dzieciom zbliżyć się do natury i zwierząt.

Komfortowy wypoczynek i wiejskie atrakcje

Goście poszukujący relaksu mogą skorzystać z przytulnych pokoi oraz domowych posiłków serwowanych w gospodarstwie. Dla miłośników aktywnego wypoczynku przygotowano wiele dodatkowych atrakcji. Uczestnictwo w codziennych pracach gospodarskich, takich jak karmienie czy pielęgnacja koni, pozwala doświadczyć prawdziwego wiejskiego życia.

Dzieci mogą korzystać z placu zabaw, gokartów czy rowerka wodnego na stawie. Miłośnicy wieczornych spotkań docenią murowany grill oraz możliwość zorganizowania ogniska nad stawem.

Strefa SPA - relaks dla ciała i duszy

Stajnia Borycz serwuje także wyjątkowe doznania dla ciała

i ducha w ramach swojej oferty „poprawa kondycji fizycznej” oraz w strefie Spa. Przestrzeń relaksacyjna jest zaopatrzona w saunę suchą i saunę infrared, które zapewniają głębokie oczyszczenie ciała, oraz jacuzzi, idealne do rozluźnienia mięśni i poprawy krążenia.

Po intensywnych doznaniach termicznych goście mogą ochłodzić się w wiadrze z zimną wodą lub w specjalnym wiadrze bossmana. Dodatkowo ścianka solna sprzyja odprężeniu i oczyszczeniu skóry. Aby stworzyć idealną atmosferę relaksacyjną, dostępne są naturalne herbaty, delikatna muzyka oraz różnorodne olejki zapachowe, które podkreślają spokojny nastrój.

Miejsce na każdą okazję

Stajnia Borycz to nie tylko raj dla miłośników jeździectwa, ale również doskonałe miejsce do organizacji imprez okolicznościowych. Sala konferencyjna z widokiem na ujeżdżalnię może zmienić się w salę zabaw dla dzieci lub miejsce spotkań biznesowych. Organizowane są tu również urodziny z motywem koni, a dla miłośników zaskakujących prezentów dostępne są bony подарunkowe.

Mini ZOO i kontakt z naturą

W Stajni Borycz poza końmi mieszkają także inne zwierzęta: kury, kaczki, papugi, wiewiórki i kanarki. Goście mają okazję przyjrzeć się ich codziennemu życiu, co jest dodatkową atrakcją, szczególnie dla dzieci. Mini ZOO uczy najmłodszych dbania o zwierzęta i przyrodę oraz zachęca do oderwania się od ekranów telefonów i tabletów.

Stajnia Borycz to miejsce, które łączy miłość do koni, bliskość natury oraz komfortowy wypoczynek. Dla każdego – od doświadczonych jeźdźców po rodziny z dziećmi – znajdzie się tu coś wyjątkowego. Warto odwiedzić to miejsce, by doświadczyć harmonii życia na wsi i niezapomnianych chwil w towarzystwie zwierząt.

 Agnieszka Denderes
PZDR Strzelce Opolskie

 Źródło:

 Zdjęcia: <https://stajniaborycz.pl/>

Ranczo Stare Kucoby

- malownicza Zagroda Edukacyjna

RANCZO STARE KUCOBY TO MIEJSCE, KTÓRE ZASKAKUJE MALOWNICZĄ LOKALIZACJĄ I SPOKOJEM. POŁOŻONE Z DALA OD MIEJSKIEGO ZGIEŁKU, WŚRÓD ŁĄK I LASÓW, JEST IDEALNYM KIERUNKIEM DLA TYCH, KTÓRZY CHCĄ ODERWAĆ SIĘ OD CODZIENNOŚCI I DOŚWIADCZYĆ PRAWDZIWEGO ŻYCIA NA WSI.

Na miejscu można podziwiać różne gatunki zwierząt, które są hodowane w sposób naturalny. Gospodarstwo oferuje także własne wyroby – np. wędzone sery, które są prawdziwą uczcą dla podniebienia. Wszystko tu wydaje się być prowadzone z szacunkiem dla natury i tradycji, co daje niezwykle klimat temu miejscu.

Ranczo Stare Kucoby to nie tylko gospodarstwo – to również zagroda edukacyjna, idealna dla dzieci, młodzieży i dorosłych. To tutaj można na własnej skórze poczuć, jak wygląda prawdziwe życie na wsi. Podczas wizyty spotkacie wiele gatunków zwierząt, takich jak:

- kozy i owce,
- konie,
- kury, kaczki, indyki,
- króliki i pawie oraz inne ciekawe zwierzęta.

Każde z nich można zobaczyć z bliska, a nawet nakarmić pod okiem gospodarza. To świetna okazja, by dowiedzieć się więcej o ich zwyczajach i nauczyć się, jak dbać o przyrodę.

Na Ranczo prowadzone są zajęcia, które w przyjemny sposób uczą o przyrodzie i życiu na wsi. Gospodarze oferują dwa stałe programy edukacyjne:

„Jajko i nabiał, wyroby mleczne”

Zajęcia pozwalają uczestnikom poznać tajniki produkcji jajek oraz wyrobów mlecznych. Dzieci i dorośli dowiadują się, jak rozróżniać jajka różnych gatunków ptaków, uczą się o zwyczajach kur, kaczek i innych ptaków hodowlanych, a także mają możliwość karmienia tych zwierząt. Poznają również proces produkcji mleka oraz jego przetwarzania na różnorodne produkty, takie jak masło. Zajęcia nie tylko uczą szacunku do zwierząt, ale również dostarczają praktycznej wiedzy o ekologicznym gospodarstwie i hodowli.

„Codzienne życie zwierząt”

Programy dostosowane są do wieku i poziomu wiedzy uczestników, co sprawia, że każdy znajdzie tu coś dla siebie. Szczególną uwagę zwrócono na edukację ekologiczną, co może być inspirujące zarówno dla dzieci, jak i dorosłych.

Koszt wizyty zaczyna się już od 25 zł za osobę, co czyni to miejsce dostępnym dla każdego. Warto zarezerwować wizytę wcześniej, by mieć pewność, że będzie możliwość skorzystania z atrakcji.

Zagroda Edukacyjna Ranczo Stare Kucoby to miejsce, które na długo zostaje w pamięci. Daje szansę, by zbliżyć się do natury i odkryć uroki wiejskiego życia. Gorąco polecam odwiedzenie tej zagrody – to doświadczenie, które warto przeżyć.

Elżbieta Bober

Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich

Zdjęcia: archiwum OODR, Elżbieta Bober

KGW „Babeczki z rodzynkami” i orzeszki

SŁODKIE WYPIEKI, AKCJE CHARYTATYWNE, BARWNE STROJE, KULTYWOWANIE TRADYCJI I WSPÓLNA PRACA NA RZECZ ROZWOJU KOWALI – TAK W OGROMNYM SKRÓCIE MOŻNA SZCHARAKTERYZOWAĆ KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH Z KOWALI „BABECZKI Z RODZYNKAMI”

Koło powstało w październiku 2019 roku i zrzesza aktualnie 34 osoby w tym 6 panów. Podstawowa działalność koła to m.in.:

- udział w konkursach kulinarnych i programach telewizyjnych o tematyce kulinarnej, a tym samym promowanie wsi, gminy Praszka i powiatu oleskiego na szczeblu lokalnym, jak również krajowym;
- organizacja i współorganizacja wydarzeń o charakterze charytatywnym takich jak: zbiórki pieniędzy na rzecz chorych dzieci oraz zbiórka pieniędzy i organizacja pomocy dla uchodźców z Ukrainy;
- organizacja wyjazdowych akcji krwiodawstwa;
- pomoc dla powodzian z województwa opolskiego i dolnośląskiego;
- współpraca z instytucjami działającymi na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Od początku swojego istnienia do dzisiaj Koło odniosło wiele sukcesów, warto przypomnieć kilka z nich.

„Polska smakuje”

W grudniu 2020 roku kowalskie KGW zostało zaproszone do udziału w programie „Polska smakuje”. W ramach tego wydarzenia TVP Opole nagrało w Kowalach specjalną audycję, która została wyemitowana w jednym z odcinków programu AgroKurier. Ten popularny magazyn telewizyjny podejmuje kluczowe tematy związane z rolnictwem i życiem na wsi.

„Mistrzowie Agro 2020”

W tym także roku jednym z najcenniejszych wyróżnień było zajęcie I miejsca w powiecie oleskim i II w województwie opolskim w plebiscycie organizowanym przez Nową Trybunę Opolską pt. „Mistrzowie Agro 2020” w kategorii Koło Gospodyń Wiejskich. To szczególne wyróżnienie miało dla Koła wyjątkowe znaczenie, ponieważ o zwycięstwie decydowały głosy mieszkańców województwa, którzy wybierali swoich faworytów.

„Polska od kuchni”

W czerwcu 2021 roku „Babeczki z rodzynkami” uczestniczyły w Festiwalu Kół Gospodyń Wiejskich „Polska od kuchni”. To wyjątkowe wydarzenie przygotowane było z myślą o szerzeniu dziedzictwa kulinarnego, promowaniu zdrowego stylu życia, edukacji ekologicznej oraz pielęgnacji polskiej kultury i tradycji. W trakcie zmagania konkursowych Koło zajęło III miejsce w województwie opolskim, a jedną z nagród był udział w programie telewizyjnym TVP 2 „Pytanie na śniadanie”.

„Bitwa regionów”

Kolejnym wyróżnieniem w roku 2021 było zajęcie II miejsca w województwie opolskim w konkursie „Bitwa regionów” za „Galantynę z kurczaka”. Celem konkursu było m.in. promowanie regionalnych potraw oraz bogactwa i różnorodności lokalnych tradycji kulinarnych, a także promowanie i wspieranie Kół Gospodyń Wiejskich. Rok później w tym samym konkursie Koło zajęło III miejsce za „Żelazne kluski z kapustą kiszoną i boczkiem”.

„Kulinarne potyczki”

W kwietniu 2022 roku Koło Gospodyń Wiejskich „Babeczki z rodzynkami” otrzymało zaproszenie do udziału w programie „Kulinarne potyczki”, realizowanym przez TVP Bydgoszcz. Koło dumnie reprezentowało nie tylko gminę Praszka, ale także całe województwo opolskie. Program był częścią kampanii organizowanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

„Praszkowskie Koziołki”

Również w 2022 roku „Babeczki z rodzynkami” z Kowali zdobyły tytuł laureata w konkursie „Praszkowskie Koziołki”. Jest to nagroda przyznawana przez burmistrza Praszki, mająca na celu uhonorowanie osób i organizacji zasłużonych dla gminy Praszka. Zdobycie tej nagrody miało dla Koła ogromne znaczenie, jako wyraz uznania za ich zaangażowanie oraz wkład w rozwój lokalnej społeczności.

„Polska od kuchni” i „Przepisane Tradycje”

Rok 2023 to kolejne sukcesy: II miejsce w konkursie „Festiwal KGW Polska Od Kuchni” za „Rosół z perliczki” oraz „Sakiewki z polędwicy wieprzowej nadziewane kurkami w sosie w towarzystwie kluseczek i młodej kapusty na ciepło” i II miejsce w Wojewódzkim Turnieju Słodkości dla KGW „Przepisane Tradycje” za ciasteczka „Orzeszki”.

„Bitwa Regionów” 2024

W lipcu 2024 roku Koło stanęło na podium w konkursie „Bitwa Regionów” ze srebrnym medalem za „Comber z królika z puree z selera w towarzystwie karmelizowanych warzyw”. Następnie w sierpniu podczas Festiwalu „Polska od kuchni” w Namysłowie Koło wystąpiło na żywo w programie „Pytanie na śniadanie” w TVP 2.

Działalność Koła to nie tylko kulinaria, ale także kultywowanie tradycji wsi poprzez m.in. warsztaty wyplatania koron żniwnych, czynny udział w dożynkach gminnych,

dekorowanie ołtarzy na święto Bożego Ciała, Mikołajki dla małych milusińskich czy kiermasze przedświąteczne. Członkowie Koła integrują swoją małą ojczyznę także w akcjach proekologicznych. We wrześniu każdego roku biorą udział w ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie świata”.

W 2024 roku ważnym elementem funkcjonowania Koła był projekt „Orzeszkowe warsztaty edukacją, łączą pokolenia i wzmacniają więzi społeczne” realizowane w formie warsztatów edukacyjno-integracyjnych dla mieszkańców, których pomysłodawcą była Lokalna Grupa Działania „Górna Proсна”.

Jesienią ubiegłego roku Koło świętowało pięciolecie swojego istnienia. W związku z tym życzymy im pięknych i pełnych sukcesów następnym lat działalności oraz dalszej efektywnej współpracy z Opolskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Łosiowie.

Joanna Podgórska-Wiercińska
PZDR Olesno

Źródło:
Zdjęcia: [www.facebook.com \(KGW w Kowalach Babeczki z rodzynekami\)](https://www.facebook.com/KGW_w_Kowalach_Babeczki_z_rodzynkami/),
Joanna Podgórska-Wiercińska

Siła jest kobietą

W DNIACH 18-20.11.2024 R. MIAŁAM PRZYJEMNOŚĆ UCZESTNICZYĆ W SZKOLENIU WYJAZDOWYM PT.: „KOBIECĄ DŁONIA, CZYLI ROŚLINY WIELOFUNKCYJNE W ROZWOJU GOSPODARSTW WIEJSKICH”. SZKOLENIE BYŁO ORGANIZOWANE PRZEZ CDR KRAKÓW I MIAŁO MIEJSCE W NIEWIELKIEJ MIEJSCOWOŚCI, JAKĄ JEST KOSZĘCIN, W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM.

Jak pewnie większość z Państwa wie, w tej niewielkiej miejscowości od 1953 roku swoją siedzibę ma Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny. Zespół pałacowo-parkowy jest zaliczany do I kategorii zabytków i zachwyca zarówno swoją architekturą, jak i okazałością. Na terenie pałacu są prezentowane stałe wystawy ukazujące ponad 70-letnią historię Zespołu „Śląsk”. Skorzystałaż można także z bogatej oferty edukacyjno-artystycznej, bazy gastronomicznej i hotelowej.

W pierwszym dniu szkolenia miałyśmy okazję wysłuchać prelekcji o historii kobiet na Górnym Śląsku, o przedsiębiorczych kobietach na terenie województwa współpracujących z tamtejszym LGD, a także poznać część z nich osobiście podczas przeprowadzanych warsztatów witrażu, czy wyjazdowo w Akademii Możliwości.

Zwieńczeniem tak intensywnego dnia były warsztaty etnograficzne, na których dowiedziałyśmy się, jak wiele można wyczytać z użytkowego stroju regionalnego, czym się różni w poszczególnych rejonach śląska oraz jak wielką wagę Zespół „Śląsk” przykłada do tradycji i historii. Prowadząca z wielką pasją opowiadała o ubiorze i perypetiach frelek i synków z białego, czarnego i zielonego Śląska.

Drugi dzień miał oblicze wybitnie artystyczne. Na warsztatach florystycznych, pod pilnym okiem prowadzącej i dzięki jej wskazówkom, każda uczestniczka wykonała samodzielnie wianek świąteczny. W dalszej części dnia uczestniczyłyśmy w warsztatach wokalnych, gdzie poznałyśmy interpretacje, o czym tak naprawdę śpiewali Karolinka i Karlik... Na zakończenie dnia miałyśmy możliwość rozmowy z Panią Moniką z fundacji 9sił, która to za nadrzędny cel stawia pielęgnowanie i popularyzację lokalnej tradycji Żywiecczyzny i jej dziedzictwa kulturowego. Wysłuchałyśmy inspiracji, jakie towarzyszyły Pani Monice przy tworzeniu wystawy „Krań kobiet – powrót do źródeł”, o kobietach – bibułkarkach, które tworzą kwiaty z bibuły na podstawie kwiatów, jakie rosną w wiejskich ogródkach oraz o projekcie „Kultura u korzeni”.

W ostatnim dniu odwiedziłyśmy zagrodę edukacyjną, która równocześnie jest pasieką. Pani Ewa podzieliła się

z nami wiedzą o ziołach dziko występujących na tym terenie, jak i tych uprawianych wokół pasieki. Przekazała nam także przepis na syrop na kaszel na bazie tymianku „na 20”, którym dzielę się także z Państwem.

Przepis:

- porządna garść tymianku,
- 200 ml wody,
- 20 dag cukru.

Podane składniki gotować na małym ogniu przez 20 min. Pod koniec gotowania, na 3 min przed upływem podanego czasu dodać 3-4 kwiaty czarnej malwy (do kupienia w sklepach zielarskich, ekologicznych).

Powstały syrop wylać, ostudzić, przelać przez sitko i przechowywać w lodówce. W zależności od wieku przyjmować od 1 do 2 łyżeczek 3 razy na dobę. Tymianek jest znany ze swoich właściwości przeciwzapalnych, przeciwwirusowych, przeciwbakteryjnych, wykrztuśnych, kojących i nawilżających błonę śluzową. Malwa czarna działa głównie ochronnie dla górnych dróg oddechowych ze względu na wytwarzanie związków śluzowych. Ze wszystkich środków na bazie ziół należy korzystać rozważnie (takiego syropu nie powinny przyjmować dzieci do 6 roku życia oraz kobiety w ciąży).

To były intensywne trzy dni pełne ciekawych doświadczeń. Nawiązałyśmy nowe, siostrzane znajomości. Miałyśmy okazję poznać silne, przedsiębiorcze kobiety, które prowadzą agroturystyki, zagrody edukacyjne, działalność gospodarczą czy działają na czele fundacji. Na warsztatach z psycholożką zostałyśmy zainspirowane do podejmowania nowych wyzwań i wiary w swoje możliwości.

Bo siła jest kobietą...

 Marta Namysł,
PZDR Kluczbork

 Źródło:

 Zdjęcia: Marta Namysł, Fundacja 9sił

Smak w hortiterapii – kwiaty jadalne

KWIATY POSTRZEGANE SĄ GŁÓWNIJE JAKO ELEMENT DEKORACYJNY OGRODU, BALKONU CZY MIESZKANIA. MOGĄ ONE RÓWNIŻ STYMULOWAĆ ZMYŚŁ WĘCHU, WZROKU, DOTYKU, A TAKŻE SMAKU. WŁAŚNIE TEN OSTATNI ASPEKT MA SZCZEGÓLNE ZNACZENIE W KONTEKŚCIE HORTITERAPII, GDZIE KWIATY JADALNE STAJĄ SIĘ NARZĘDZIEM WIELOZMYŚLOWEGO ODDZIAŁYWANIA NA ZDROWIE CZŁOWIEKA.

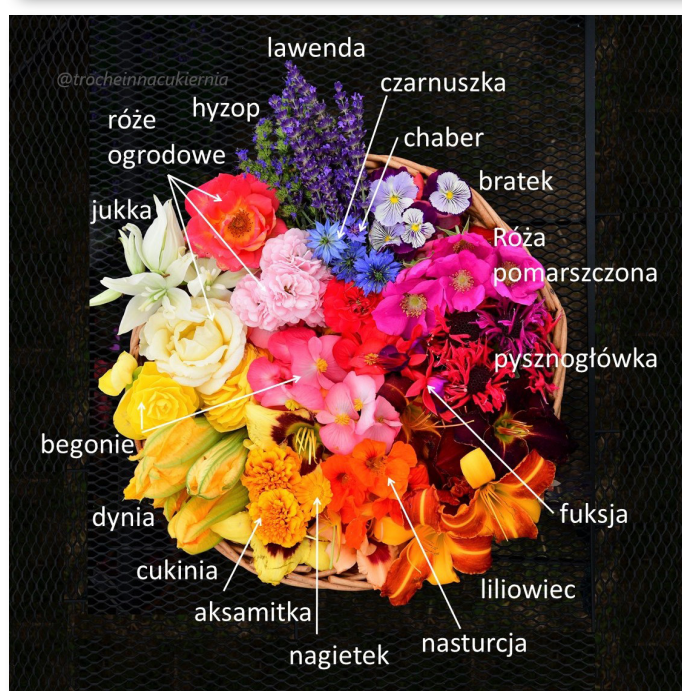
Hortiterapia, zwana również terapią ogrodniczą, to metoda terapeutyczna, która wykorzystuje kontakt z roślinami i ogrodem w celu poprawy zdrowia fizycznego, psychicznego i emocjonalnego. W jej ramach stosuje się zarówno działania czynne, jak prace ogrodowe, jak i bierne, takie jak przebywanie w otoczeniu roślin. Terapia ta jest szczególnie skuteczna w redukcji stresu, poprawie samopoczucia, rehabilitacji oraz integracji społecznej, dlatego znajduje zastosowanie w placówkach zdrowotnych, domach opieki, szkołach czy centrach terapii zajęciowej.

Jadalne kwiaty są ważną częścią hortiterapii, ponieważ mogą poprawić zdrowie człowieka w zakresie polisensorycznym, a także odżywczym. Hortiterapia czynna może obejmować poznanie gatunków o kwiatach jadalnych, planowanie uprawy i jej prowadzenie (siew lub sadzenie, pielęgnacja, zbiór), a także przygotowywanie posiłków i przetworów. Taki proces pozwala uczestnikom terapii nie tylko zdobyć nową wiedzę, ale także rozwijać umiejętności manualne, planistyczne i kulinarne, co wpływa na ich ogólną sprawność oraz poczucie sprawczości.

Według szacowań jadalne kwiaty można uzyskać z 180 gatunków roślin. Mogą to być popularne w naszym kraju rośliny ozdobne uprawiane w gruncie, jednoroczne, dwuletnie oraz trwałe niezimujące w gruncie, a także byliny, krzewy oraz drzewa. Pojedyncze gatunki roślin w Polsce rosną dziko np. koniczyna, wierzbówka czy kiprzyca. Inne natomiast uprawiane są jako warzywa, zioła, oraz przyprawy o jadalnych liściach.

Świeże kwiaty jadalne atrakcyjnie wyglądają jako dodatek dekorujący danie czy potrawę. Można je także uznać za dodatkowy walor smakowy. Dodaje się je do sałatek, koktajli, dresingów, deserów, zup, ciast, oliwy czy masła ziołowego. Można z nich także przygotować szaszłyki, konfitury, orzeźwiające napoje bezalkoholowe, wina oraz nalewki. Kwiaty jadalne mają różny smak, np. mogą być słodkie (pierzysnek); kwaśne (begonie); pikantne (nasturcje); aromatyczne (róże, czarna bez). Kwiaty jadalne dziś definiuje się nie tylko jako żywność konwencjonalna, ale także jako funkcjonalna ze względu na zawartość bioaktywnych składników, które są pomocne w ograniczeniu ryzyka wielu chorób. Zawierają one m.in.: karotenoidy, błonnik, kwasy tłuszczowe, flawonoidy, kwasy fenolowe, sterole, witaminy i fito estrogeny.

Zanim zdecydujemy się na spożycie kwiatów jadalnych,

musimy jednak pamiętać o pewnych zasadach. Przede wszystkim gatunki roślin muszą być dobrze rozpoznane, aby uniknąć tych szkodliwych dla człowieka. Należy spożywać kwiaty ze znanych i sprawdzonych upraw, gdzie nie stosowano pestycydów. Organizm każdego z nas może inaczej zareagować na spożycie kwiatów jadalnych, dlatego na samym początku należy to robić ostrożnie.

Diana Nowak
PZDR K-Koźle

Źródło:

https://www.hortiterapia.edu.pl/pokonferencyjne/hortiterapia_konferencja_2018_streszczenia.pdf

Zdjęcia: <https://trocheinnacukiernia.home.blog/lista-jadalnych-kwiatow/>, pixabay.com

Zabezpieczmy zimą zwierzęta domowe w gospodarstwach

ZIMA TO OKRES, KTÓRY STANOWI SZCZEGÓLNE WYZWANIE DLA WŁAŚCICIELI ZWIERZĄT DOMOWYCH. NISKIE TEMPERATURY, ŚNIEG ORAZ TRUDNE WARUNKI ATMOSFERYCZNE MOGĄ WPŁYWAĆ NA ZDROWIE I DOBROSTAN ZWIERZĄT. ODPOWIEDNIE ZABEZPIECZENIE ICH PRZED ZIMĄ JEST OBOWIĄZKIEM WYNIKAJĄCYM NIE TYLKO Z TROSKI O ICH DOBROSTAN, ALE RÓWNIEŻ Z PRZEPISÓW PRAWA, W TYM USTAWY Z DNIA 21 SIERPNI 1997 R. O OCHRONIE ZWIERZĄT. REGULUJE ONA KWESTIE DOTYCZĄCE OCHRONY ZWIERZĄT PRZED OKRUCIEŃSTWEM ORAZ ZAPEWNIENIA IM ODPOWIEDNIH WARUNKÓW ŻYCIA.

Ustawa o ochronie zwierząt (zwierzęta domowe) mówi:

- Kto utrzymuje zwierzę domowe, ma obowiązek zapewnić mu pomieszczenie chroniące je przed zimnem, upałami i opadami atmosferycznymi, z dostępem do światła dziennego, umożliwiające swobodną zmianę pozycji ciała, odpowiednią karmę i stały dostęp do wody.
- Zabrania się trzymania zwierząt domowych na uwięzi w sposób stały dłużej niż 12 godzin w ciągu doby lub powodujący u nich uszkodzenie ciała lub cierpienie oraz niezapewniający możliwości niezbędnego ruchu. Długość uwięzi nie może być krótsza niż 3 m.
- Osoba, która napotka porzuconego psa lub kota, w szczególności pozostawionego na uwięzi, ma obowiązek powiadomić o tym najbliższe schronisko dla zwierząt, straż gminną lub Policję.

Na szczególną uwagę w okresie zimowym zasługują zwierzęta przebywające na zewnątrz. Należy zapewnić im suchą i ciepłą budę, która będzie chronić przed wiatrem, deszczem i śniegiem. Budy powinny być odpowiedniej wielkości – na tyle przestronne, by zwierzę mogło się w niej swobodnie położyć, ale nie za duże, aby ciepło nie uciekało. Nie stawiamy budy bezpośrednio na ziemi, wystarczy postawić pod każdy róg psiego schronienia cegłę, a dzięki temu uzyskamy izolację od zimnego i mokrego podłoża. Wnętrze budy wyłożymy słomą lub sianem, gdyż koce czy inne tkaniny pochłaniają wilgoć. Istotne jest, aby podczas

niesprzyjającej pogody zapewnić psom ruch, ponieważ swobodne bieganie po podwórku daje możliwość utrzymania odpowiedniej temperatury ciała. Podczas silnych mrozów wpuśćmy psa na noc do cieplejszego pomieszczenia np. garażu lub piwnicy. Pamiętajmy, że zwierzęta starsze lub schorowane szybciej marzną i należy bezwzględnie zapewnić im odpowiednie warunki bytowania.

W okresie zimowym zapotrzebowanie energetyczne zwierząt może wzrosnąć, dlatego warto dostarczyć im bardziej kaloryczną karmę, która pomoże utrzymać odpowiednią temperaturę ciała. Podajmy im również ciepły posiłek. Jeżeli pies karmiony jest suchą karmą, wystarczy, że zalejemy ją ciepłą wodą. Oczywiście koniecznie jest także regularne dostarczanie psom wody, ponieważ przy niższych temperaturach woda zamarza, uniemożliwiając psu zaspokojenie pragnienia, co z kolei prowadzi do odwodnienia. Uzupełnianie przez psy niedoborów wody śniegiem to mit!

Zwróćmy też uwagę na koty, które podczas chłódów lubią się ogrzewać w pobliżu ciepłych samochodów i często zasypiają na ciepłym silniku lub w okolicach kół. Przed uruchomieniem auta obejrzymy go z każdej strony i postukamy w maskę, aby wypłoszyć zwierzę. Jeżeli mamy taką możliwość udostępnimy kotom stały i swobodny dostęp do cieplejszych pomieszczeń lub zbudujemy im domki. Najprostszym materiałem są kartony obłożone zawiązanym workiem na śmieci. W tak przygotowanym kartonie wystarczy wyciąć dziurę i włożyć do środka trochę słomy. Postawmy je w zacisznych miejscach, osłoniętych chodź częściowo przed wiatrem np. za ścianami budynków czy drzewami i krzewami. Istotne jest, by koty miały tam ciepło, dostęp do wody oraz obfitszego i bardziej kalorycznego jedzenia.

Odpowiedzialność za każdą istotę żywą utrzymywaną w gospodarstwie jest naturalnym obowiązkiem każdego gospodarza. Przygotowanie odpowiedniego miejsca dla zwierząt nie wymaga od nas dużego wysiłku, a nawet może być miłą formą wspólnego spędzenia czasu z dziećmi. Pomoc przy naprawie budy będzie dla dzieci dużą frajdą, a jednocześnie nauką wrażliwości, odpowiedzialności i szacunku wobec innych istot żyjących.

 Katarzyna Mazurek

Dział Technologii Produkcji Roślinnej i Doświadczalnictwa

Orzechy na słodko i wytrawnie

Orzechy są bogate w składniki odżywcze, pełne zdrowych tłuszczów, białka i błonnika, które wspierają serce i pomagają dłużej zachować uczucie sytości. Dzięki zawartości magnezu, potasu i cynku poprawiają funkcjonowanie mózgu, pamięć i koncentrację. Są też bogate w antyoksydanty, chroniące komórki przed stresem oksydacyjnym. Codzienna garść orzechów może wspierać zdrowie serca,

pomagać w kontrolowaniu wagi i dodać energii na cały dzień.

Warto więc sięgać po orzechy nie tylko jako przekąskę, ale także jako urozmaicenie dań, wzbogacające ich walory smakowe. Dziś proponuję dwa przepisy: coś na słodko i coś w wersji wytrawnej.

Snickers bez pieczenia

Składniki:

- 350 g herbatników
- 1 l mleka
- 1 szklanka mąki pszennej
- 1 łyżka mąki ziemniaczanej
- 1 budyń waniliowy bez cukru
- 1 jajko
- cukier waniliowy
- 220 g masła
- 1 puszka masy kajmakowej
- orzeszki ziemne do posypania

Sposób przygotowania:

$\frac{3}{4}$ l mleka wlać do garnka, dodać masło i zagotować. Po zostało mleko wymieszać z mąką pszenną i ziemniaczaną, jajkiem, budyniem, cukrem i cukrem waniliowym. Do wrzącego mleka powoli wlać przygotowaną masę, energicznie mieszając, by nie powstały grudki. Zagotować, zmniejszyć ogień i gotować jeszcze przez ok. 1 min. Blachę (20x30 cm) wyłożyć papierem do pieczenia. Na dnie ułożyć herbatniki. Budyń podzielić na 3 części. Jedną część wyłożyć na herbatniki, a następnie przykryć kolejną warstwą herbatników. Wykładać na przemian, tak by ostatnią warstwę stanowiły herbatniki. Masę kajmakową przełożyć do garnka, podgrzać. Dokładnie wymieszać, by nie było grudek i wylać na ciasto. Orzechy posiekać i posypać nimi ciasto.

Surówka z kiszonej kapusty z orzechami nerkowca

Składniki:

- 500 g kapusty kiszonej
- 100 g orzechów nerkowca
- 80 g suszonej żurawiny
- 1 łyżka oleju (może być smakowy, np. lawendowy)
- cukier, sól i pieprz do smaku

Sposób przygotowania:

Kapustę, jeżeli jest zbyt kwaśna, wypłukać w wodzie. Posiekać nożem na mniejsze części. Orzechy i żurawinę posiekać na drobne kawałki. Kapustę połączyć z orzechami, żurawiną i olejem. Dokładnie wymieszać. W razie potrzeby doprawić do smaku solą, pierzem i cukrem.

30 lat

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Ekoschemat Dobrostan zwierząt – rolnicy ubiegający się o takie płatności muszą odbyć szkolenie dotyczące ograniczania stosowania antybiotyków w produkcji zwierzęcej

ROLNICY, KTÓRZY CHCĄ OTRZYMAĆ PŁATNOŚCI DOBROSTANOWE ZA 2024 ROK, MUSZĄ ODBYĆ SZKOLENIE Z METOD OGRANICZAJĄCYCH STOSOWANIE ANTYBIOTYKÓW W PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ. DOTYCZY TO KAŻDEGO, KTO W 2024 R. UBIEGAŁ SIĘ O JAKĄKOLWIEK PŁATNOŚĆ W RAMACH EKOSCHEMATU DOBROSTAN ZWIERZĄT NIEZALEŻNIE OD WYBRANEGO WARIANTU CZY PRAKTYKI. TAKIE SZKOLENIE TRZEBA ODBYĆ DO 14 MARCA 2025 ROKU, A ZAŚWIADCZENIE O JEGO UKOŃCZENIU TRZEBA ZŁOŻYĆ DO AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA DO 21 MARCA 2025 R.

Tomasz Wiciak – Dyrektor Opolskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Szkolenia dotyczące metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej organizują Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) lub wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego (ODR). Rolnik może wybrać formę, w jakiej chce odbyć takie szkolenie. Jedną z nich jest metoda samokształcenia – rolnik w dogodnym dla siebie terminie bierze udział w internetowym szkoleniu dostępnym pod linkiem: <https://szkoleniadlarolnika.pl/>. Drugą opcją jest skorzystanie z internetowego webinarium, które przeprowadzi przeszkolony doradca. Trzecia forma to udział w stacjonarnych szkoleniach, które w zależności od zainteresowania, będą organizowane w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego.

Kto nie wywiąże się z tego obowiązku, będzie musiał liczyć się z nałożeniem kary w wysokości 30 proc. należnej płatności dobrostanowej.

Opolski Oddział Regionalny ARiMR

Nowa pomoc dla rolników, którzy ponieśli straty spowodowane deszczem nawalnym lub powodzią

OD 9 GRUDNIA ROLNICY, KTÓRZY W 2024 R. PONIEŚLI STRATY W UPRAWACH W WYSOKOŚCI CO NAJMNIEJ 30 PROC. I SZKODY TE POWSTAŁY W WYNIKU DESZCZU NAWALNEGO LUB POWODZI, BĘDĄ MOGLI UBIEGAĆ SIĘ O POMOC. WSPARCIE BĘDZIE MOŻNA OTRZYMAĆ DO POWIERZCHNI ZNISZCZONYCH UPRAW, ALE TAKŻE NA OPŁACENIE TRZECIEJ I CZWARTEJ RATY PODATKU ROLNEGO ZA 2024 R., INFORMUJE TOMASZ WICIAK – DYREKTOR OPOLSKIEGO ODDZIAŁU REGIONALNEGO ARiMR.

Wnioski można składać do 31 stycznia 2025 r. wyłącznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR na formularzach dostępnych na stronie Agencji. Wsparcie będzie udzielane według kolejności złożenia dokumentów.

O pomoc może ubiegać się rolnik, który ma nadany numer identyfikacyjny, prowadzi działalność jako mikro-, małe albo średnie przedsiębiorstwo, a w jego gospodarstwie rolnym powstały straty w uprawach spowodowane wystąpieniem w 2024 r. deszczu nawalnego lub powodzi.

Szkody te musiały zostać oszacowane przez komisję i wynieść powyżej 30 proc. średniej rocznej produkcji roślinnej w gospodarstwie. Co bardzo ważne, wsparcie przysługuje rolnikowi, który nie składał wniosku o pomoc do powierzchni upraw zniszczonych w wyniku powodzi, w związku z którą wprowadzono stan klęski, nie ubiegał się także o wsparcie z tytułu przymrozków wiosennych, huraganu, gradu lub deszczu nawalnego, które wystąpiły do 10 września 2024 r. Natomiast jeżeli rolnik jest zainteresowany pomocą w spłacie III i IV raty podatku rolnego

za 2024 r., nie mógł wcześniej ubiegać się z analogicznych powodów o takie wsparcie.

Stawka dopłaty do powierzchni zniszczonych upraw wynosi:

- 3 000 zł/ha upraw rolnych, na których w wyniku deszczu nawalnego lub powodzi wystąpiły szkody w wysokości co najmniej 70 proc. plonu;
- 2 000 zł/ha upraw rolnych, na których w wyniku deszczu nawalnego lub powodzi wystąpiły szkody w wysokości co najmniej 50 proc. i mniej niż 70 proc. plonu;
- 1 000 zł/ha upraw rolnych, na których w wyniku deszczu

czu nawalnego lub powodzi wystąpiły szkody w wysokości co najmniej 30 proc. i mniej niż 50 proc. plonu.

Łączna wysokość pomocy nie będzie mogła przekroczyć 80 proc. kwoty obniżenia dochodu z produkcji roślinnej lub 90 proc. kwoty obniżenia dochodu z produkcji roślinnej dla gospodarstw rolnych położonych na obszarach ONW.

Pomoc została uruchomiona na podstawie przepisów przyjętych przez Radę Ministrów 3 grudnia 2024 r.

Opolski Oddział Regionalny ARiMR

Trwa nabór skierowany do organizacji i grup producentów

DO 30 STYCZNIA 2025 R. MOŻNA SIĘ STARAĆ O POMOC NA „TWORZENIE I ROZWÓJ ORGANIZACJI PRODUCENTÓW I GRUP PRODUCENTÓW ROLNYCH”. DOFINANSOWANIE POCHODZI Z PLANU STRATEGICZNEGO DLA WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ NA LATA 2023-2027. WNIOSKI SĄ PRZYJMOWANE WYŁĄCZNIE ZA POŚREDNICTWEM PLATFORMY USŁUG ELEKTRONICZNYCH AGENCJI RESTRUKTURYZACJI I MODERNIZACJI ROLNICTWA, INFORMUJE TOMASZ WICIAK – DYREKTOR OPOLSKIEGO ODDZIAŁU REGIONALNEGO ARiMR.

Z tego wsparcia mogą skorzystać uznane nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2023 r. organizacje i grupy producentów rolnych, które prowadzą działalność jako mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwa.

Pomoc będzie realizowana w formie rocznych płatności przez okres pierwszych pięciu lat od dnia uznania grupy lub organizacji producentów przez Dyrektora Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Maksymalna kwota dofinansowania w każdym roku pięcioletniego okresu pomocy to 100 tys. euro w przypadku organizacji producentów, natomiast gdy beneficjentem jest grupa producentów rolnych – 60 tys. euro (jednak nie wię-

cej niż 10 tys. euro na jednego członka grupy). Wysokość pomocy zależy od udokumentowanych rocznych przychodów netto i wynosi:

- 10 proc. w pierwszym roku działalności;
- 9,5 proc. w drugim roku działalności;
- 9 proc. w trzecim roku działalności;
- 8,5 proc. w czwartym roku działalności;
- 8 proc. w piątym roku działalności.

Wnioski są przyjmowane do 30 stycznia 2025 r. wyłącznie za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych ARiMR.

Opolski Oddział Regionalny ARiMR

! Szanowni Państwo,

od 2 stycznia 2025 roku (czwartek) Biuro Powiatowe ARiMR w Opolu

będzie przyjmować Rolników, Beneficjentów i Wnioskodawców

w nowej siedzibie.

Nowy adres biura:
Biuro Powiatowe ARiMR w Opolu
ul. Wrocławska 152 B (obok C.H. Karolinka)
45-835 Opole

Jednocześnie informujemy, że nie ulegają zmianie adresy email oraz numery telefonów.

Nowe reguły ustalania zbiegu świadczeń z rentą rodzinną

OD 1 STYCZNIA 2025 ROKU WCHODZĄ W ŻYCIE PRZEPISY USTAWY Z 26 LIPCA 2024 R. O ZMIANIE USTAWY O EMERYTURACH I RENTACH Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW, DZIĘKI KTÓRYM MOŻLIWA BĘDZIE JEDNOCZESNA WYPŁATA RENTY RODZINNEJ NABYTEJ Z TYTUŁU BYCIA WDOWĄ LUB WDOWCEM ORAZ EMERYTURY LUB RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY.

Świadczenie to oznacza możliwość łączenia renty rodzinnej z innymi świadczeniami emerytalno-rentowymi, które przysługują w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, Wojskowym Biurze Emerytalnym, Zakładzie Emerytalno-Rentowym MSWiA i w Biurze Emerytalnej Służby Więziennej. Co ważne, renta wdowia przysługuje po ostatnim zmarłym małżonku, a jej wypłata kończy się dniem poprzedzającym zawarcie nowego związku małżeńskiego przez osobę uprawnioną.

Jakie warunki należy spełnić, aby otrzymać świadczenie łączone z rentą rodzinną?

- mieć co najmniej 60 lat w przypadku kobiet lub 65 lat w przypadku mężczyzn,
- do dnia śmierci małżonka pozostawać z nim we wspólności małżeńskiej,
- nie pozostawać obecnie w związku małżeńskim,
- nabyć prawo do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż przed ukończeniem 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat w przypadku mężczyzn.

Nabycie prawa do renty rodzinnej po zmarłym małżonku nie wcześniej niż 5 lat przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego to nabycie prawa do renty rodzinnej z chwilą spełnienia przez wdowę/wdowca wszystkich warunków określonych przepisami prawa wymaganych do jego powstania (niezależnie od daty złożenia wniosku).

Na czym polega „renta wdowia”?

Dotychczas, gdy w małżeństwie emerytów umierał mąż, żona musiała wybierać między zachowaniem swojej emerytury a rentą rodzinną. Wprowadzany mechanizm jest korzystniejszy. Wdowa lub wdowiec będą mogli zachować swoją emeryturę, a do tego uzyskać część renty rodzinnej po małżonku, lub wybrać rentę rodzinną i do kwoty tego świadczenia dodać część własnej emerytury.

Jaka może być maksymalna wysokość świadczeń wypłacanych łącznie z rentą rodzinną?

Suma wypłacanych świadczeń nie może przekroczyć trzykrotności najniższej emerytury. W maksymalnej kwocie

świadczeń ustalonych w zbiegu uwzględnia się następujące świadczenia:

- świadczenia wchodzące w skład zbiegu (np. emerytura i renta rodzinna),
- dodatki i świadczenia o charakterze innym niż jednorazowe wypłacane wraz ze świadczeniami (np. dodatek pielęgnacyjny, świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny itd.),
- emerytury i renty przyznane w trybie specjalnym przez Prezesa Rady Ministrów, Prezesa ZUS i Prezesa KRUS,
- świadczenie honorowe przyznane w związku z ukończeniem wieku 100 lat,
- świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane przez instytucje zagraniczne.

Przy ustalaniu wysokości świadczeń w zbiegu nie uwzględnia się:

- świadczenia pieniężnego z tytułu pełnienia funkcji softysa,
- renty socjalnej,
- refundacji z tytułu opłacanej składki na obowiązkowe ubezpieczenie OC lub dobrowolne ubezpieczenie AC.

Jeśli suma wypłacanych świadczeń będzie wyższa niż trzykrotność najniższej emerytury, jedno ze świadczeń pomniejszy o kwotę przekroczenia. Wydamy wtedy decyzję, w której poinformujemy wnioskodawcę o pomniejszeniu wypłacanych świadczeń.

Ile wynosi świadczenie zbiegowe?

Jeśli osoba jest wdową lub wdowcem i ma prawo do renty rodzinnej oraz własnego świadczenia, np. emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, to będzie mogła wybrać do wypłaty:

- 100% renty rodzinnej i 15% własnego świadczenia albo
- 100% własnego świadczenia i 15% renty rodzinnej,

przy czym od 1 lipca 2025 r. do 31 grudnia 2026 r. zwiększy

szenie wynosi 15%, natomiast od 1 stycznia 2027 r. będzie to zwiększenie o 25% wybranego świadczenia.

Kiedy złożyć wniosek o świadczenie w zbiegu z rentą rodzinną?

Jeśli wdowa lub wdowiec mają ustalone prawo do renty rodzinnej, wówczas przyznanie prawa do zbiegu świadczeń będzie możliwe. Jeśli jednak do tej pory nie ubiegali się o rentę rodzinną, ponieważ np. świadczenie po współmałżonku byłoby mniej korzystne, należy złożyć wniosek na formularzu. Dopiero w dalszej kolejności można składać wniosek o ustalenie zbiegu świadczeń z rentą rodzinną. Utrzymanie takiej kolejności działań przyspieszy rozpatrzenie wniosku o łączenie wypłaty obu tych świadczeń. Ta sytuacja dotyczy również osób pobierających rentę rodzinną, które nigdy nie wnioskowały o przyznanie emerytury.

Warto wspomnieć, że jeśli osoba w przyszłym roku złoży od razu wniosek o rentę wdowią, a nie będzie miała ustalonego prawa do co najmniej dwóch świadczeń emerytalno-rentowych, w tym renty rodzinnej po zmarłym małżonku, KRUS odmówi przyznania świadczenia w zbiegu z powodu braku prawa do drugiego świadczenia. W przypadku wniosków złożonych do 30 czerwca 2025 roku prawo do renty wdowiej będzie przysługiwało od 1 lipca 2025 roku.

Osoby, które posiadają już ustalone prawo do renty rodzinnej oraz do własnego świadczenia, nie muszą dołączać żadnych dokumentów do wniosku o ustalenie zbiegu świad-

czeń z rentą rodzinną.

Przyznanie prawa do zbiegu świadczeń powoduje wstrzymanie wypłaty renty socjalnej przy rencie rodzinnej.

Postępowanie w sprawie zbiegu świadczeń

Wypłaty świadczeń w zbiegu realizowane będą na jednym przekazie/przelewie (w przypadku obu świadczeń przyznanych w KRUS).

W przypadku zbiegu świadczeń wypłacanych przez dwa organy rentowe, każdy organ wypłacał będzie swoje świadczenie w stosownej proporcji.

Ustawa zmienia również zapisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wobec czego osoby uprawnione do renty rodzinnej i do emerytury na podstawie art. 24 lub art. 24a przepisów emerytalnych pracowniczych, posiadające środki w OFE nie tracą prawa do renty rodzinnej.

Szczegółowe informacje na ten temat są zamieszczone na stronie internetowej KRUS lub można uzyskać je w każdej naszej placówce.

Opracowano na podstawie Informacji Biura Świadczeń C /KRUS

 Małgorzata Barańska
Kierownik Wydziału Świadczeń OR KRUS w Opolu

Działy specjalne, termin składania deklaracji

Działem specjalnym produkcji rolnej, uzasadniającym objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników, uznaje się następujące rodzaje oraz rozmiary upraw i produkcji:

- uprawy roślin ozdobnych i pozostałych w szklarniach ogrzewanych powyżej 100 m²;
- uprawy w szklarniach nieogrzewanych powyżej 100 m²;
- uprawy roślin ozdobnych i pozostałych w tunelach foliowych ogrzewanych powyżej 200 m²;
- uprawy grzybów i ich grzybni – powyżej 100 m² powierzchni uprawowej;
- drób rzeźny:
 - kurczęta – powyżej 1000 szt. (w skali roku),
 - gęsi – powyżej 500 szt. (w skali roku),
 - kaczki – powyżej 500 szt. (w skali roku),
 - indyki – powyżej 500 szt. (w skali roku),
 - strusie – powyżej 20 szt. (w skali roku);
- drób nieśny:
 - kury nieśne (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 2000 szt. (w skali roku),
 - gęsi (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 200 szt. (w skali roku),
 - kaczki (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 500 szt. (w skali roku),
 - indyki (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 500 szt. (w skali roku),
 - kury (produkcja jaj konsumpcyjnych) – powyżej 1000 szt. (w skali roku),
 - strusie (w stadzie reprodukcyjnym) – powyżej 6 szt. (w skali roku);
- zakłady wylęgu drobiu (zdolność produkcyjna – liczba jaj):
 - kurczęta – powyżej 3000 szt.,
 - gęsi – powyżej 3000 szt.,
 - kaczki – powyżej 3000 szt.,
 - indyki – powyżej 3000 szt.,
 - strusie – powyżej 50 szt.;
- zwierzęta futerkowe – powyżej 50 szt. samic stada podstawowego:
 - lisy i jenoty,
 - norki,

- tchórzofretki,
- szynszyle,
- nutrie,
- króliki;
- pasieki powyżej 80 rodzin;
- hodowla i chów świń poza gospodarstwem rolnym, powyżej 100 szt.

Osoba zgłaszająca się do ubezpieczenia społecznego rolników, w związku z rozpoczęciem prowadzenia działu specjalnego produkcji rolnej oraz do ubezpieczenia zdrowotnego jest obowiązana przedłożyć zaświadczenie organu podatkowego o rodzaju i rozmiarach prowadzonej produkcji oraz o wysokości zadeklarowanego dochodu z tego tytułu.

Osoba zgłaszająca prowadzenie działu specjalnego związanego z hodowlą strusi powinna podać informacje o rozmiarach produkcji i dochodach z tego tytułu w oświadczeniu złożonym w jednostce KRUS.

Ważne!

Wszystkie osoby podlegające ubezpieczeniu społecznemu rolników z tytułu prowadzenia działów specjalnych powinny corocznie dostarczać Kasie zaświadczenia o rozmiarach i rodzaju produkcji. Ponadto, do celów wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 146 z późn. zm.), osoby te winne dostarczyć do dnia 31 stycznia każdego roku oświadczenie o przewidywanym dochodzie z prowadzonej działalności w zakresie działów specjalnych. Do oświadczenia należy dołączyć **odpis decyzji naczelnika urzędu skarbowego, wydanej na podstawie deklaracji o rodzajach i rozmiarach zamierzonej produkcji lub o wysokości przewidywanego dochodu w roku następnym.**

 Katarzyna Bunkiewicz
Kierownik Wydziału Ubezpieczeń

Uległeś wypadkowi w rolnictwie? - przypominamy zasady zgłaszania wypadków do KRUS

Co to jest wypadek przy pracy rolniczej?

W rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników, za wypadek przy pracy rolniczej uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej albo pozostających w związku z wykonywaniem tych czynności:

- Na terenie gospodarstwa rolnego, które ubezpieczony prowadzi lub w którym stale pracuje, albo na terenie gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z tym gospodarstwem rolnym.
- W drodze ubezpieczonego z mieszkania do gospodarstwa rolnego lub w drodze powrotnej.
- Podczas wykonywania poza terenem gospodarstwa rolnego zwykłych czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej lub w związku z wykonywaniem tych czynności.
- W drodze do miejsca wykonywania czynności, o których mowa w pkt. 3 albo w drodze powrotnej.

Kto i jak może zgłosić wypadek przy pracy rolniczej?

Zgłoszenia wypadku może dokonać poszkodowany lub inna osoba, bezpośrednio w siedzibie KRUS lub za po-

średnictwem poczty, telefonicznie, pocztą elektroniczną, poprzez platformę ePUAP lub eKRUS.

Kiedy należy zgłosić wypadek?

Wypadek zgłaszamy jak najszybciej, bez zbędnej zwłoki, zaleca się do 14 dni. Późne zgłoszenie wypadku i związany z tym brak możliwości ustalenia jego okoliczności, mogą skutkować odmową prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub śmierci wskutek wypadku.

Gdzie zgłosić wypadek?

Wypadek przy pracy w rolnictwie należy zgłosić do Placówki Terenowej KRUS, w której poszkodowany jest ubezpieczony.

Jakie informacje należy podać?

Zgłaszając wypadek należy podać:

- miejscowość, datę i godzinę zgłoszonego wypadku do KRUS,
- dane poszkodowanego, w tym: imię, nazwisko, datę i miejsce urodzenia, pesel, pełny adres zamieszkania poszkodowanego, w przypadku, gdy wypadek zgłasza

osoba inna niż poszkodowany, należy podać dodatkowo pełne dane osoby zgłaszającej wypadek (takie same jak w przypadku poszkodowanego),

- opis okoliczności wypadku wg osoby zgłaszającej, w tym: data, przebieg, świadków zdarzenia, informacja na temat pierwszej pomocy lekarskiej i udziału organów ścigania,
- przekazywany lub przesyłany dokument zgłoszenia musi zawierać odręczny podpis osoby zgłaszającej,
- na zgłoszeniu prosimy podać telefon i e-mail do kontaktu. Umożliwi to pracownikowi KRUS niezwłoczne ustalenie terminu oględzin oraz przesłuchania poszkodowanego i świadków wypadku.

Na stronie www.gov.pl/krus znajdziecie Państwo link do Formularza zgłoszenia wypadku. Aby wygenerować dokument, należy kliknąć kolejno zakładki: Prewencja, Wypadki przy pracy rolniczej i choroby zawodowe rolników – wypadki przy pracy rolniczej – Zgłoszenie wypadku.

O czym trzeba pamiętać zgłaszając wypadek?

Osoba poszkodowana lub inna zgłaszająca wypadek powinna w szczególności:

- zabezpieczyć w miarę możliwości miejsce i przedmioty związane z wypadkiem,
- udostępnić pracownikowi KRUS miejsce wypadku i przedmioty z nim związane,
- wskazać świadków wypadku,

- zgromadzić i dostarczyć posiadaną dokumentację leczenia,
- udzielić pełnej informacji i wszechstronnej pomocy pracownikowi KRUS, upoważnionemu do prowadzenia postępowania dowodowego w sprawie ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku.

Jak będzie wyglądało dalsze procedowanie sprawy?

Na podstawie danych zawartych w formularzu Zgłoszenia wypadku przy pracy rolniczej, skontaktuje się z Państwem pracownik KRUS, który będzie prowadzić postępowanie powypadkowe, mające na celu wyjaśnienie przyczyn i okoliczności wypadku. W ramach prowadzonych działań konieczne będzie m.in. dokonanie oględzin miejsca zdarzenia oraz przesłuchanie poszkodowanego i świadków zdarzenia, co wymagać będzie Państwa zgody na wejścia pracownika KRUS na teren gospodarstwa rolnego. Po zebraniu niezbędnych dowodów pracownik KRUS przygotuje Protokół powypadkowy, który stanowić będzie podstawę do przyznania (lub nie) jednorazowego odszkodowania powypadkowego. Protokół powypadkowy zostanie przesłany do osoby poszkodowanej (wnioskodawcy) pocztą tradycyjną na wskazany adres korespondencyjny.

Materiały informacyjne KRUS

 Roksana Bernaś

Specjalista w Samodzielnym Referacie Prewencji, Rehabilitacji i Orzecznictwa Lekarskiego OR KRUS w Opolu

LABORATORIUM

ANALIZA PASZ

- ✔ włókno surowe ✔ popiół surowy
- ✔ sucha masa ✔ pH w kiszonkach
- ✔ białko ogólne metodą Kjeldahla
- ✔ ocena organoleptyczna kiszonek

BADANIE GLEBY

- ✔ odczyn (pH) w 1n KCl
- ✔ zawartość P, K, Mg
- ✔ próchnica

ZADZWOŃ I UMÓW SIĘ NA BADANIE
TEL. 77 44 37 132

Stopy procentowe kredytów preferencyjnych z dopłatami odsetek przez ARiMR w okresie od 01.01.2025 r. do 31.03.2025 r.

Stawka WIBOR 3M na dzień 29.11.2024 roku wynosi 5,85% i nie uległa zmianie w porównaniu do stawki z dnia 30.08.2024r.

Stopy procentowe kredytów preferencyjnych z dopłatami odsetek przez ARiMR		
Wysokość stawki WIBOR 3M z dnia:	30.08.2024 r. = 5,85%	29.11.2024 r. = 5,85%
Oprocentowanie płacone bankowi przez kredytobiorcę w okresie od - do dnia:		
Linia kredytowa x/	01.10.2024 r. – 31.12.2024 r.	01.01.2025 r. – 31.03.2025 r.
	%	%
1. RR, Z	5,5945	5,5945
2. PR (de minimis)	2,5050	2,5050
3a. K01, K02 (ubezpieczeni)	0,5000	0,5000
3b. K01, K02 (nieubezpieczeni)	4,9250	4,9250
4. KPS	2,8050	2,8050
5. UP	2,0000	
6. S	2,0000	
LEGENDA		
x/ – Oznaczenia symboli linii kredytowych:		
1. RR – kredyty na inwestycje w rolnictwie i w rybactwie śródlądowym		
2. Z – kredyty na zakup użytków rolnych		
3. PR – kredyty na inwestycje w przetwórstwie produktów rolnych, ryb, skorupiaków i mięczaków oraz na zakup akcji lub udziałów		
4. K01 – kredyty kłaskowe inwestycyjne		
5. K02 – kredyty kłaskowe obrotowe		
6. KPS – kredyty na ponowne uruchomienie produkcji świń		
7. UP – kredyty na utrzymanie płynności finansowej		
8. S - kredyty w związku ze skupem zbóż, materiału siewnego roślin rolniczych i owoców miękkich		
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rozp. RM z dn.27.01.2015 r. - Dz.U.2015 poz.187 z późn.zm. i inne		

Poziom stawki WIBOR 3M w dniu 28.02.2025 r. wpłynie na wysokość oprocentowania kredytów preferencyjnych z dopłatami odsetek przez ARiMR w okresie od 01.04.2025 r. do 30.06.2025 r.

Harmonogram trwających i planowanych naborów wniosków

Lp.	Kod interwencji	Nazwa interwencji	Orientacyjny termin rozpoczęcia naboru	Orientacyjny termin zakończenia naboru	Instytucja prowadząca nabór
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027					
I.10.1.1 - I.11 Inwestycje i rozwój gospodarstw					
1.	I.10.1.2	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (Instrumenty finansowe)	1 marca 2024	nabór ciągły	ARiMR
2.	I.10.6.2	"Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - w gospodarstwie"	1 marca 2024	nabór ciągły	
3.	I.10.7.2	"Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem"	1 marca 2024	nabór ciągły	
4.	I.10.8	Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscałeniowych - nabory ogłaszane przez SW**	19 sierpnia 2024	nabór ciągły	
I.12.1 Zarządzanie ryzykiem					
5.	I.12.1	Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	18 grudnia 2024	18 stycznia 2025	ARiMR
I.13.1 - I.13.4. Współpraca, rozwój lokalny					
7.	I.13.1	Zarządzanie LSR - nabory ogłaszane przez SW**	15 marca 2024	-	ARiMR
8.	I.13.1	Wdrażanie LSR - nabory ogłaszane przez SW i LGD**	20 września 2024	-	
9.	I.13.2	Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	3 grudnia 2024	30 stycznia 2025	
Krajowy Plan Odbudowy					
10.	B1.1.2	Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych, część dotycząca budynków jednorodzinnych	15 maja 2020	30 czerwca 2026	WFOŚiGW

* Dla interwencji II filara WPR zastosowano kurs EBC 4,3355 PLN/EURO z dnia 28 grudnia 2023 r., natomiast dla płatności obszarowych kurs 4,4500 PLN – zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

** Termin informacyjny wskazujący na gotowość po stronie czynności leżących w kompetencjach ARiMR. Nabory

wniosków ogłaszane są przez Samorzady Województw.

*** informacje na dzień 03.12.2024 r.

 Dorota Tylicka
Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym

Porady Prawne

Jak rolnik może ubiegać się o odszkodowanie za szkody wyrządzone przez dziką zwierzynę? Jakie dowody są niezbędne?

Grażyna

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz.U.2023.1082 t.j.), dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego jest obowiązany do wynagradzania szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez dziki, losie, jelenie, daniela i sarny oraz przy wykonywaniu polowania. Szacowania ww. szkód, a także ustalania wysokości odszkodowania dokonuje zespół składający się z przedstawiciela ośrodka doradztwa rolniczego, przedstawiciela dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego oraz właściciela albo posiadacza gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda.

Składanie wniosku i procedura szacowania szkód

Wniosek o szacowanie ww. szkód, w tym ustalenie wysokości odszkodowania, właściciel albo posiadacz gruntów rolnych składa do dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego. Wniosek składa się w terminie umożliwiającym dokonanie szacowania szkód i powinien zawierać m.in.: imię i nazwisko albo nazwę, adres miejsca zamieszkania albo adres i siedzibę oraz numer telefonu właściciela albo posiadacza gruntów rolnych; wskazanie miejsca wystąpienia szkody, wskazanie rodzaju uszkodzonej uprawy lub płodu rolnego.

Etapy szacowania szkód

Szacowanie szkody następuje dwuetapowo i składa się z oględzin oraz szacowania ostatecznego, z zastrzeżeniem, że w przypadku szkód wyrządzonych w płodach rolnych, szkód wyrządzonych przez dziki na łąkach i pastwiskach oraz szkód w uprawach, jeżeli szkoda powstała i została zgłoszona bezpośrednio przed sprzętem lub w jego trakcie, dokonuje się wyłącznie szacowania ostatecznego. Niestawiennictwo właściciela albo posiadacza gruntów rolnych lub przedstawiciela ośrodka doradztwa rolniczego nie wstrzymuje dokonania szacowania szkód.

Oględziny szkód

Podczas oględzin ustala się gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, rodzaj, stan i jakość uprawy, obszar całej uprawy, szacunkowy obszar uprawy, która została uszkodzona oraz szacunkowy procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze. Oględzin dokonuje się niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania

wniosku; o terminie dokonania oględzin, dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia właściciela albo posiadacza gruntów rolnych oraz ośrodek doradztwa rolniczego właściwy ze względu na miejsce wystąpienia szkody, nie później niż przed upływem 3 dni od dnia otrzymania wniosku. Niezwłocznie po zakończeniu oględzin dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego sporządza protokół, który zawiera w szczególności ww. dane podlegające ustaleniu oraz szkic sytuacyjny uszkodzonej uprawy.

Szacowanie ostateczne

Podczas szacowania ostatecznego ustala się gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę, rodzaj uprawy lub płodu rolnego, stan i jakość uprawy lub jakość płodu rolnego, obszar całej uprawy lub szacunkową masę zgromadzonego płodu rolnego, obszar uprawy, która została uszkodzona, lub szacunkową masę uszkodzonego płodu rolnego, procent zniszczenia uprawy na uszkodzonym obszarze, plon z 1 ha oraz wysokość odszkodowania. Szacowania ostatecznego dokonuje się najpóźniej w dzień sprzętu, przed dokonaniem sprzętu uszkodzonej uprawy. O terminie planowanego sprzętu uszkodzonej uprawy właściciel albo posiadacz gruntów rolnych jest obowiązany powiadomić dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego, w formie pisemnej, w terminie 7 dni przed zamierzonym sprzętem. O terminie dokonania szacowania ostatecznego szkody dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego zawiadamia właściciela albo posiadacza gruntów rolnych oraz ośrodek doradztwa rolniczego właściwy ze względu na miejsce wystąpienia szkody, nie później niż przed upływem 3 dni od dnia otrzymania ww. powiadomienia. Niezwłocznie po zakończeniu szacowania ostatecznego dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego sporządza protokół, który zawiera m.in. ww. dane podlegające ustaleniu podczas szacowania ostatecznego oraz szkic sytuacyjny uszkodzonej uprawy. Wpłaty odszkodowania dokonuje dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego w terminie 30 dni od dnia sporządzenia protokołu z szacowania ostatecznego, od którego nie wniesiono odwołania.

Wysokość odszkodowania i odwołanie od decyzji

Właścicielowi albo posiadaczowi gruntów rolnych, na terenie których wystąpiła szkoda, oraz dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego przysługuje odwołanie do nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody. Odwołanie wnosi się w terminie 7 dni od dnia podpisania protokołu.

Nadleśniczy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe właściwy ze względu na miejsce wystąpienia szkód ustala wysokość odszkodowania, w drodze decyzji,

biorąc w szczególności pod uwagę ustalenia zawarte w protokołach, orzekając w formie ostatecznej decyzji.

Właściciel albo posiadacz gruntów rolnych, na których zostały wyrządzone szkody, a także dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego niezadowolony z decyzji może w terminie trzech miesięcy od dnia jej doręczenia, wnieść powództwo do sądu właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkody.

Wyłączenia i szczegółowe regulacje

Odszkodowanie nie przysługuje m.in.:

- osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa jako deputaty rolne na gruntach leśnych;
- posiadaczom uszkodzonych upraw lub płodów rolnych, którzy nie dokonali ich sprzętu w terminie 14 dni od dnia zakończenia okresu zbioru tego gatunku roślin w danym regionie, określonego przez sejmik województwa w drodze uchwały;
- posiadaczom uszkodzonych upraw lub płodów rolnych, którzy nie wyrazili zgody na budowę przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego urządzeń lub wykonywanie zabiegów zapobiegających szkodom, z wyłączeniem szkód wyrządzonych przy wykonywaniu polowania oraz szkód, które powstałyby niezależnie od wzniesienia urządzeń lub wykonania zabiegów, na które posiadacz uszkodzonych upraw lub płodów rolnych nie wyraził zgody (o ile szkody łowieckie pozostają w związku przyczynowym z odmową zgody);
- za szkody nieprzekraczające wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na 1 hektar uprawy;
- za szkody powstałe w płodach złożonych w sterty, stogi i kopce, w bezpośrednim sąsiedztwie lasu;
- za szkody w uprawach rolnych założonych z rażącym naruszeniem zasad agrotechnicznych.

Sposób i terminy zgłaszania szkód, szczegółowy sposób dokonywania oględzin i szacowania ostatecznego szkód oraz szczegółowy sposób ustalania wysokości i wypłaty odszkodowania za szkody, z uwzględnieniem poszczególnych upraw rolnych, konieczności uwzględnienia w szacowaniu szkody obszaru uszkodzonej uprawy, a także strat

ilościowych i jakościowych powstałych w wyniku uszkodzenia lub zniszczenia uprawy lub płodów rolnych, określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych (Dz.U. 2019.776).

Gatunek zwierzyny, która wyrządziła szkodę łowiecką, ustala się na podstawie charakterystycznych śladów żerowania lub pozostawionych tropów, lub odchodów, natomiast rodzaj uprawy lub płodu rolnego ustala się przez weryfikację informacji zawartych we wniosku o szacowanie szkód łowieckich ze stanem faktycznym na gruncie. **Stan uprawy** ustala się w 5-stopniowej skali, rosnąco od 1 do 5, gdzie 1 to stan bardzo zły, 2 to stan zły, 3 to stan średni, 4 to stan dobry, a 5 to stan bardzo dobry. Uzasadniając ocenę stanu uprawy, bierze się pod uwagę wykonanie zabiegów agrotechnicznych oraz anomalie rozwojowe spowodowane przez czynniki niezależne od poszkodowanego, w szczególności warunki atmosferyczne. **Jakość uprawy** ustala się w 5-stopniowej skali, rosnąco od 1 do 5, gdzie 1 to jakość bardzo zła, 2 to jakość zła, 3 to jakość średnia, 4 to jakość dobra, a 5 to jakość bardzo dobra. Uzasadniając ocenę jakości uprawy, bierze się pod uwagę potencjalne możliwości plonowania ustalone na podstawie danej fazy rozwoju roślin oraz z uwzględnieniem warunków środowiskowych i klimatycznych w danym sezonie wegetacyjnym. **Jakość płodu rolnego** ustala się w 5-stopniowej skali, rosnąco od 1 do 5, gdzie 1 to jakość bardzo zła, 2 to jakość zła, 3 to jakość średnia, 4 to jakość dobra, a 5 to jakość bardzo dobra. Uzasadniając ocenę jakości płodu rolnego, bierze się pod uwagę jego cechy zewnętrzne, w szczególności wielkość, barwę, kształt i zapach oraz stan fitosanitarny, w tym występowanie śladów żerowania szkodników owadzych.

Jako dowód w postępowaniu należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty – w tym zdjęcia i filmy, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny.

 Karolina Kulig-Predko
radca prawny

 Źródło:
 Zdjęcia: pixabay.com

SZKOLENIE

Z ZAKRESU METOD OGRANICZAJĄCYCH STOSOWANIE ANTYBIOTYKÓW W PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ DLA BENEFICJENTÓW EKOSCHEMATU DOBROSTAN ZWIERZĄT

Rolnicy ubiegający się o przyznanie **płatności dobrostanowej za 2024 r.** zobowiązani są do ukończenia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej w terminie do **14.03.2025 r.**

Ukończenie szkolenia **jest warunkiem uzyskania pełnej płatności dobrostanowej**, a nieukończenie skutkuje nałożeniem na rolnika kary w wysokości 30% płatności dobrostanowej jaka przysługiwałaby mu za realizację zobowiązań w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt.

Szkolenie jest dostępne w formie szkolenia e-learningowego na stronie: <https://sdr.oodr.pl/>

Po ukończeniu szkolenia pobrane zaświadczenie należy załączyć do indywidualnego konta na Platformie Usług Elektronicznych (PUE) Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa **najpóźniej do 21.03.2025 r.**

W celu uzyskania pomocy przy realizacji szkolenia zapraszamy do kontaktu z doradcami w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego.

